

Dansk Gartneri

Dansk Gartneri
Årsberetning 2007/08

Erhvervspolitiske resultater fra Dansk Gartneri

KAJ JØRGENSEN
FORMAND I DANSK GARTNERI

FOTO: METTE KRULL MORE

Efter nogle turbulente år er Dansk Gartneri nu i en situation, hvor der ledelsesmæssigt og økonomisk er en sådan ro om foreningen, at alle kræfter i 2007 er blevet brugt på erhvervspolitiske resultater til fordel for medlemmerne.

Og dybest set er det jo det, det handler om!

Foreningen har nogle kunder, der betaler for en vare, som de får, fordi der er en forening. For Dansk Gartneris vedkommende står der bl.a. følgende "varer" på listen over det, medlemmerne fik i 2007:

- En velfungerende innovationslov - værdi 20-25 mio. kr.
- En god brancheaftale, der sikrer lavere CO₂-afgifter - værdi ca. 16 mio. kr.
- Driftsprogrammer for producentorganisationer på det spiselige

- område - værdi ca. 25 mio. kr.
- Enkeltbetalingsordningen indføres nu også for træfrugten og planteskolerne - samlet værdi 50-55 mio. kr.
- Tilbageførte pesticidafgifter - værdi ca. 8 mio. kr.
- Tilbageførte CO₂-afgifter - værdi ca. 5 mio. kr.
- Forlænget tilbagebetalingstid på det overordnede naturgasnet - estimeret værdi 2 mio. kr.
- Landdistriktspolitikken, konvolut til gartnerierhvervet - værdi 10 mio. kr.

Hertil kommer, at den nye skolefrugtordning blev en realitet på ca. 200 danske skoler, hvor børnene i efteråret 2007 oplevede en 2-måneders gratis introduktionsperiode til skolefrugt.

I den spiselige afdeling må vi ikke glemme den gode diskussion om reduceret moms på frugt og grønt, som for alvor kom i politisk fokus under valgkampen i november 2007, og som i 2008 fører til nedsættelse af en særlig forebyggelseskommission, der skal se på veje til at forebygge en række af de livsstilssygdomme, som plager den danske befolkning.

Et sidste væsentligt resultat af det erhvervspolitiske arbejde i 2007 er det udkast til strategiplan for den danske gartnerisektor, som Dansk Gartneris bestyrelse, udvalg og en række medlemmer har arbejdet aktivt med. Baggrunden for strategiarbejdet har været den stagnationskurs, som gartnerisektoren de seneste 10-15 år har været inde i. Udfordringen har været at finde delprojekter, som kan

være med til at skabe en mere positiv udvikling.

Nogle af de initiativer, der arbejdes med, kan samles under overskrifter som:

- Øget kommunikation om gartnerisektorens produkter, herunder produktnyheder og nye initiativer
- Produktudvikling og produktfornyelse i et stadigt højere tempo
- Garanti for grønne investeringer, eventuelt som et led i landdistriktspolitikken for den kommende periode 2009-2013
- Udvikling af et nyt og mere moderne sortiment til de yngre grupper på markedet for potteplanter
- Pesticidreduktionsinitiativer, herunder mere biologisk bekæmpelse og alternative metoder til vækstregulering
- Automatisering og robotteknologi med henblik på bedre arbejdsmiljø i gartnerierne

- Klimaprojekt om fremtidens væksthus med fokus på yderligere minimering af branchens behov for fossil energi
- Og endelig er der taget initiativ til et svindprojekt, der skal sikre lavere kassationsprocenter i detailhandlen, så der samlet set bliver en større gevinst at fordele mellem henholdsvis producent og detailkæde

I 2008 bliver det en vigtig opgave at få alle elementer i strategiplanen gjort konkrete og få fordelt ansvaret for, at der sker fremskridt indenfor de enkelte indsatsområder.

I årets skriftlige beretning har vi beskrevet nogle af de væsentligste indsatsområder og resultater i 2007. Rigtig god læselyst.

Efter nogle turbulente år er Dansk Gartneri nu i en situation, hvor der ledelsesmæssigt og økonomisk er en sådan ro om foreningen, at alle kræfter i 2007 er blevet brugt på erhvervspolitiske resultater til fordel for medlemmerne.

Dansk Gartneris sekretariat

Flemming Nør-Pedersen
Sekretariatschef

Arbejdsområde:
Daglig leder af Dansk Gartneris politiske sekretariat på Axelborg.

E-mail: fnp@landbrug.dk
Tlf: +45 33 39 42 15
Mobil: +45 27 24 57 15
Fax: +45 33 39 41 40

Leif Marienlund
Konsulent

Arbejdsområde:
Energi, landbrugslov, offentlig planlægning.

E-mail: lmk@danskgartneri.dk
Tlf: +45 33 39 45 47
Mobil: +45 40 38 64 66
Fax: +45 33 14 56 55

Bjarne Pugholm Johansen
Konsulent

Arbejdsområde:
Statslån og -støtte, skatter og afgifter, integreret produktion, økologi, finansiering, fonde, erhvervsjura, statistik.

E-mail: bpj@danskgartneri.dk
Tlf: +45 33 39 45 46
Mobil: +45 40 38 64 48
Fax: +45 33 14 56 55

Torben Lippert
Konsulent

Arbejdsområde:
Miljø, plantesundhed, fødevarer, plantenyheder, markedsordningen for frugt og grønt.

E-mail: tbl@landbrug.dk
Tlf: +45 33 39 42 49
Mobil: +45 24 41 94 32
Fax: +45 33 14 56 55

Ditte Bjerrisgaard Bundesen
Kommunikationskonsulent

Arbejdsområde:
Ansvarlig for medlemsinformation og pressekontakt.
Webredaktør.

E-mail: dbb@landbrug.dk
Tlf: +45 33 39 42 98
Mobil: +45 21 79 27 59
Fax: +45 33 39 41 41

Dorte Salomon Fredborg
Sekretær

Arbejdsområde:
Sekretæropgaver, medlemskontakt, mødeplanlægning og -koordinering, administration af fonde.

E-mail: dfr@landbrug.dk
Tlf: +45 33 39 42 61
Fax: +45 33 14 56 55

Erhvervspolitik for fremtiden

FLEMMING NØR-PEDERSEN
SEKRETARIATSCHEF I DANSK GARTNERI

FOTO: METTE KRULL MORE

Sidste år på dette tidspunkt stod Dansk Gartneri midt i store omvæltninger med ny ledelse, salg af ejendommen på Hvidkærvej i Odense og pænt store økonomiske udfordringer.

I løbet af 2007 er der kommet styr på disse opgaver, og det har givet mulighed for at fokusere foreningens arbejde på det vigtigste; nemlig erhvervspolitiske resultater, som helt konkret gavner medlemmerne.

Debatten om klodens klimaproblemer i sammenhæng med energipolitikken vil helt givet komme til at fylde meget også i 2008, og vi ved allerede nu, at der ud af denne debat vil springe en række nye erhvervspolitiske tiltag. Det gælder på EU-plan et nyt direktiv om CO₂-kvoter. Det gælder de hjemlige energiforhandlinger om en omlægning af afgiftssystemet, og det gælder den helt overordnede vej væk fra fossil energi og hen imod en højere andel vedvarende energi. I samme boldgade hører det med, at den gældende brancheaftale udløber med udgangen af 2008 og skal erstattes af en ny.

Stadig flere gartnerier satser på produktudvikling og innovation som en af vejene frem. Folketinget og regeringen tilbyder flere gode værktøjer, der understøtter denne udvikling. Det gælder bl.a. innovationsloven og landdistriktspolitikken, der er en slags paraply for alle de erhvervsfremmeordninger, som de kommende år vil blive styrket i takt med, at den almindelige landbrugsstøtte reduceres.

I 2008 skal Innovationsordningen revideres. Fra Dansk Gartneris side vil vi holde øje med, at dette unikke værktøj ikke bliver forringet - ja helst skal loven blive endnu bedre, så endnu flere gartnerier kan komme op i tempo på innovationsområdet. Inden sommerferien 2008 skal der også indgås en politisk aftale om landdistriktspolitikken 2009-2013. Også denne aftale bliver vigtig, fordi den giver mulighed for en ny satsning på "vækst og udvikling", som er et meget centralt indsatsområde for gartnerisektoren.

2008 vil helt sikkert også byde på vigtige udfordringer i forhold til at få fremskaffet nye og moderne plantebeskyttelsesmidler i et højere tempo. Vi ved, at der aktuelt er en sagsophobning i Miljøstyrelsen, og vi skal se på veje til at få arbejdet til at glide hurtigere. Det kan ikke passe, at godkendelsen af nye midler skal tage flere år i Danmark. Formentlig er der også behov for lidt flere ressourcer til Miljøstyrelsen og til Fødevarestyrelsen - det vil vi se på, om vi kan hjælpe dem med.

På det spiselige område bliver en meget vigtig opgave at få udarbejdet en national strategi for de driftsprogrammer, som producentorganisationerne gennemfører med EU-støtte. Driftsprogrammerne er vigtige for frugt- og grøntsagssektorens samlede konkurrenceevne, og Dansk Gartneri vil arbejde tæt sammen med DFFE om en dynamisk og fremadrettet national strategi. Andre vigtige tiltag bliver omkring tilbagesporing af pesticidrester, hvor vi skal hente fornyet opbakning til dette vigtige arbejde hos producenterne.

Endelig vil jeg fremhæve den kommende gebyromlægning på Plantedirektoratets område som et vigtigt indsatsområde i 2008. Vi har nogle principielle grundholdninger, som vi vil holde fast i: De gartnerier, der har styr på tingene, og hvor kontrollen derfor går hurtigt, skal opleve lavere gebyrer. Plantedirektoratet må lige som private virksomheder hvert år præstere en positiv produktivitetsudvikling, som skal komme kunderne til gode i form af lavere gebyrer.

Det var i overskrifter noget af det, der kommer til at præge 2008. Vi ser frem til samarbejdet med jer om at præge emnerne og reguleringen i en erhvervsvenlig retning.

Indhold

DANSK GARTNERI	
Erhvervspolitiske resultater fra Dansk Gartneri	2
Erhvervspolitisk for fremtiden	3
Dansk Gartneris mål	22
Nye veje til vækst	22
Dansk Gartneris repræsentationer	23
Fokus på innovation og internationalisering	23
Dansk Gartneri i tal	24
AFSÆTNING	
Hvor bevæger vi os hen?	4
Åben for forandring	5
ARBEJDSKRAFT	
Arbejdskraft – nye udviklinger og tiltag	5
ØKOLOGI	
Økologi i væksthuse	6
Holdningsproduktion	7
DIFFERENTIERET MOMS	
Fjern moms på frugt og grønt	7
KLIMA	
Lige vilkår for opnåelse af klimamålsætninger	8
Klimahensyn skal integreres	9
ENERGI	
På vej mod omlægning af CO ₂ -afgifterne	10
Prisfald på transport af naturgas	11
Konkurrenceforvridende	11
GEBYRSTRUKTUR	
Ny gebyrstruktur for plantesundhedskontrollen	12
Udfordringer ved ny kontrolstruktur	12
PESTICIDER	
Sund dansk frugt og grønt	13
Hård modstand mod klimazoner	13
Forbrugerne vil have kvalitet	13
EU'S LANDBRUGSPOLITIK	
Reformen af EU's landbrugspolitik	14
Tilskud til ny miljøteknologi	14
Ny markedsordning for frugt og grønt	15
Nye arealer med under Enkeltbetalingsordningen	15
GAU	
Fælles markedsføringskampagne for frugt og grønt	16
En folkelig æblefest	16
Kort om GAU	17
Det mener avlerne	17
Rødder og knolde på kvindemesse	20
GARTNERIRÅDGIVNINGEN	
Konsulenten kommer på besøg en hel dag hver uge	18
Erhvervsblad til frugt- og grøntsagsavlerne	18
Optimering	19
Sig det med blomster – og (nu også) med grøntsager	19
MARKEDSFØRING	
Kunsten af sætte en dagsorden	20
Erhvervets ambassadører	20
I samarbejds ånd	21
En del af løsningen	21

FOTO: ANNA-LENE RIBER

Hvor bevæger vi os hen?

Strukturudvikling i retning af færre, større enheder, globalisering, ny magtbalance på markederne, nye markedsformer og grossistledet under forandring og pres. Det er nogle af de udviklingstendenser, der viser sig i dag, og som vil forandre gartnerens hverdag fremover.

Globaliseringen i form af handel, investeringer, arbejdskraftbevægelser, alliancer og samarbejde over landegrænser er i kraftig vækst i disse år. Globaliseringen er kommet for at blive, og den vil være en af de mest betydningsfulde omverdensparametre for dansk gartneri i det kommende tiår.

Globaliseringen vil på den ene side give mulighed for at udnytte nye markeder, nye alliancer eller nye investeringer på tværs af grænser. På den anden side vil udviklingen også øge den internationale konkurrence, og det vil presse den danske landbrugs- og gartnerisektor til fortsat at udvikle og udnytte nye konkurrencemæssige fordele.

For dansk gartneri ses udviklingen på flere måder: I dag går 60 pct. af gartneriernes produktion til eksport. På potteplantesiden hører dansk gartneri til blandt de mest eksportorienterede i verden - og det giver alt

andet lige et godt udgangspunkt i en periode med stigende globalisering.

DETAILHANDLEN FÅR STØRRE MAGT

Detailhandelen opnår en stadig stærkere markedsposition, og meget tyder på, at markedsstyrken øges yderligere fremover, hvilket har flere forklaringer.

Detailhandlen i hele Vesten har en stigende koncentration og internationalisering, og det vil styrke detailhandelens placering og forhandlingsstyrke over for dens leverandører og efterspørgere.

Det stigende fokus på forbrugerorientering styrker endvidere detailhandelens placering, da detailhandelen er meget tættere på forbrugerne end mange andre led i forsyningskæden. Med stigende forbrugerorientering vil det i højere grad være detaillledet, som bestemmer produktudvikling, markedsføring m.m.

Den teknologiske udvikling er også med til at styrke detailhandelens position. Teknologien vil i stigende grad medvirke til, at detailhandelen opnår informationer om forbrugere og de enkelte kæder, som ikke engang producenterne selv er i besiddelse af.

I dag går 60 pct. af gartneriernes produktion til eksport.

Også den stigende udbredelse af private labels vil yderligere forskubbe magtbalancen i detailleddets favør.

ENGROSLEDDETS ROLLE ÆNDRES

Engrosledets magt og rolle i gartneriets værdikæde svækkes på flere områder. De store og mest betydende

gartnerier bliver endnu større, og de kan på flere områder afsætte deres varer direkte til detailleddets - uden om engrosledet.

Samtidig bliver dagligvarekæderne stadig større og mere globalt orienterede. De vil i stigende grad gå uden om engrosledet og enten styrke den interne indkøbsfunktion, handle direkte med de store producenter, eller alliere sig med andre dagligvarekæder om indkøbssamarbejde.

I denne udvikling bliver engrosledet klemmt, og der sker forandringer. Nogle engrosvirksomheder søger at opbygge markedsmagt, synergier og effektivitet via vækst og konsolidering. Dermed er målet at blive en uundværlig samarbejdspartner. Andre engrosvirksomheder søger nicher eller specialiserer sig på udvalgte områder. Og endeligt er der nogle engrosvirksomheder, som allierer sig med enten gartnerier eller detailkæder og bliver deres forlængede salgs- eller indkøbsafdeling.

MERE KONTRAKTHANDEL - MINDRE SPOTMARKED

I mange lande oplever vi, at gartnerier og landmænd i stigende grad går bort fra at afsætte deres produkter på spotmarkeder og i stedet går over til længerevarende kontrakter.

Der er flere forklaringer på kontraktandelens stigende betydning på bekostning af spotmarkedet. De væsentligste årsager er, at kontrakter er med til at stabilisere priser og dermed indtjening i gartneriet, at kontraktandel giver færre omkostninger, samt at gartneren bedre kan fokusere på produktionen.

UDFORDRINGEN

I denne verden af stigende globalisering, strukturforandringer og nye markedsformer står dansk gartneri over for mange afgørende strategiske valg. Udgangspunktet er dog, at dansk gartneri har gode kompetencer, som kan udnyttes i den nye markedsvirkelighed.

Helt overordnet skal gartnerierhvervets fremtidige rolle i et globaliseret og konkurrenceudsat marked afklares. De konkurrencemæssige styrker og svagheder skal kortlægges, og de fremtidige muligheder og trusler skal analyseres. Alle disse faktorer ændrer sig i disse år. På dette grundlag - og med nogle klare mål for erhvervets fremtid - kan der findes konkrete redskaber og løsninger på gartnerierhvervets fremtidige udvikling.

HENNING OTTE HANSEN
SENIORRÅDGIVER,
FØDEVAREØKONOMISK INSTITUT

Arbejdskraft – nye udviklinger og tiltag

Ingen kan være i tvivl. Fremskaffelse af arbejdskraft er fortsat et varmt emne for den enkelte arbejdsgiver såvel som på regeringsniveau.

En række nye tiltag vil i den kommende tid blive sat i værk for at afhjælpe situationen.

MERE UDENLANDSK ARBEJDSKRAFT

Regeringen har før sommerferien indgået en aftale om yderligere udfasning af østaftalen. Det betyder, at overenskomstdækkede virksomheder ikke længere vil være omfattet af østaftalen. Arbejdsgiverne kan således frit ansætte medarbejdere fra alle EU-lande. Aftalen skulle være trådt i kraft fra 1. januar 2008, men er udskudt pga. folketingsvalget.

Regeringen lancerede allerede før valget en sekspunktsplan for fremskaffelse af mere udenlandsk arbejdskraft. Den handler om at forbedre rekrutteringsindsatsen i udlandet, men også om hvordan vi bedre holder på udenlandske medarbejdere og måske også letter andre administrative procedurer end lige det med opholdstilladelserne.

Med hensyn til det administrative besvær, så er en bedre offentlig service helt afgørende. Der findes ganske enkelt ikke klare svar på en

række meget konkrete spørgsmål, som arbejdsgivere og udenlandske medarbejdere møder i hverdagen.

En interessant ting her er en forbedret jobkort-ordning. Hidtil har den været forbeholdt arbejdstagere med en løn på mindst 450.000 kr. om året. Meget tyder på, at regeringen vil gøre ordningen mere generel. Det støtter SALA. Vi ønsker en ordning, som umiddelbart kan give adgang til at ansætte medarbejdere fra f.eks. Ukraine i jordbrugserhvervene, hvis de aflønnes med mindst 300.000 kr. på årsbasis. De økonomiske vismænd har endda foreslået en grænse på 250.000 kr., hvilket naturligvis ville være endnu bedre. Hvorvidt noget af det er politisk realistisk, vil de kommende forhandlinger vise. Efter SALAs mening bliver det nødvendigt at hente arbejdskraft fra EU's nabolande i fremtiden.

Derudover vil regeringen også forsøge at presse flere arbejdstimer ud af den herboende arbejdskraft.

MANGE BÆKKE SMÅ...

Af andre forhold kan nævnes mere afklarede forhold omkring entre-

FOTO: GARTNER TIDENDE

priseaftaler. Det betyder, at stadig flere opgaver med fordel kan udliciteres til udenlandske virksomheder. Det er en oplagt vej frem på områder, hvor der er kapacitetsunderskud i Danmark.

Desuden er Bulgarien og Rumænien kommet med i EU og ind under østaftalen. Herfra kan der ganske givet også hentes arbejdskraft til Danmark - også til jordbrugserhvervene. Dog er der allerede bud efter arbejdskraften fra disse lande fra Italien, Frankrig, Østrig og Ungarn.

Endelig har flere arbejdstagere fra de nord- og østtyske delstater fået øje på Danmark som arbejdsland. Nogle bliver grænsependlere. Andre flytter simpelthen til Danmark for at begynde en ny tilværelse her.

Disse forhold kan hver især bidrage lidt til løsningen af arbejdskraftproblemet. Men der er også forhold, der trækker den anden vej.

ØGET UDDANNELSE

Arbejdsmarkedet i Europa udvikler sig hele tiden. Den økonomiske udvikling i de østeuropæiske lande

øger behovet for arbejdskraft internt, hvilket driver lønniveauet op og nedsætter incitamentet for at tage til udlandet.

Det betyder en indskrænkning af den arbejdsstyrke, som er til rådighed for danske virksomheder, og hvis alt går vel i de nye EU-lande og det øvrige Europa, så vil denne udvikling fortsætte.

Det er derfor vigtigt, at der både på virksomheds- og brancheniveau og ikke mindst på regeringsniveau er fuld fokus på arbejdskraftproblemet. Det gælder også arbejdskraft med et højere uddannelsesniveau. Her har virksomhederne meget store problemer med at finde medarbejdere. Der er en stor udfordring for hele vejlednings- og uddannelsessystemet at få de unge til at vælge en uddannelse, som dels svarer til den enkeltes evner og dels svarer behovet på arbejdsmarkedet.

NILS J. ANDREASEN
ADM. DIR., SALA

Åben for forandring

Gartnerierne afsætningsorganisationer er ligesom resten af erhvervet berørt af strukturudviklingen. Dansk Gartneri har talt med bestyrelsesformand i Gasa Group A/S **Asbjørn Børsting** om udfordringen ved at være helårsvirksomhed i et sæsonerhverv.

FOTO: ANNA-LENE RIBER

Gartnerierhvervet er et udpræget sæsonerhverv. Hvad skal afsætningsorganisationerne fremadrettet lave i erhvervet lavperioder?

Strukturelt står vi overfor en stor udfordring. Vi er en sæsonvirksomhed med flest aktiviteter i forårsmånederne og omkring jul. I de mellemliggende perioder skal vi stadig fastholde medarbejdere og det høje aktivitetsniveau.

Det gør vi ved at gøre flere omkostninger variable. Vi skal udvikle flere

produkter og markeder for gartnerierne. Og så skal vi fylde op med andre aktiviteter. Vi benytter os af alle tre områder, og jeg ser en god begyndelse og mere potentiale.

Det er ingen hemmelighed, at de danske salgsselskaber på blomsterområdet ligger med en lav indtjening. Hvor er Gasa Groups ømme punkter, som du ser det? Vi skal blive bedre til at skabe lønsomme produktioner. På logistik-siden skal vi fokusere på yderligere effektiviseringer. Gasa Group ønsker

sig et moderne logistikcenter, og vi er på udkig efter samarbejdspartnere. Gevinsten er størst for alle involverede partner ved samarbejde, og det er min holdning, at samarbejdet skal være baseret på gensidig forpligtigelse og styret af kommercielle principper.

Hvordan tilfører I værdi til produktet, der på sigt berettiger et fordyrende led mellem producent og detaillerede? Vi tilfører et fælles salgs- og markedsføringskoncept. Vi formidler

samarbejdet mellem gartnerierne og detailkæderne. Og så har vi ressourcerne til at skabe muligheder på et acceptabelt omkostningsniveau – også internationalt. Gasa Group har et stærkt internationalt samarbejde, og alle i erhvervet skal fremover være åben overfor den stigende internationalisering.

Økologi i væksthuse

Danmark har en førerposition inden for økologi, som et politisk flertal på Christiansborg ønsker bevaret og udbygget. Forbrugernes interesse for økologi produkter har heller aldrig været større. Men selv om prisen på økologiske produkter udvikler sig mere gunstigt end for konventionelle, kniber det med danske produkter på hylderne. Danmark er blevet nettoimportør af økologi.

FOTO: GARTNERTIDENDE

Der forventes en stigning i den økologiske væksthushusproduktion i Danmark. Denne bør ske på en måde, så forbrugernes forventninger om en bæredygtig økologisk produktion bliver opfyldt samtidig med, at producenterne sikres lige konkurrencevilkår.

I 2007 præciserede Plantedirektoratet vejledningsteksten vedrørende omlægning og økologisk produktion i væksthuse. Hvis jordbunden skal bruges i produktionen, skal den fortsat omlægges. Det betyder, at den skal dyrkes og følge den almindelige omlægningsperiode på to år.

Det er imidlertid muligt at søge om tilladelse til, at omlægningstiden i forbindelse med produktion i

væksthuse bortfalder. Omlægningstiden kan således bortfalde, hvis der anvendes et voksemedium, der består af produkter, som må anvendes i økologisk produktion. Det er her en forudsætning, at produktionen foregår helt uden kontakt med jordbunden.

Reglerne for den økologiske væksthushusproduktion varierer betragteligt fra land til land. I Holland tillades for eksempel kun afgrænsede bede til produktion af svampe, småplanter og pryddplanter. Efter de svenske regler er der derimod intet til hinder for at dyrke for eksempel tomater i afgrænsede bede.

Dansk Gartneri har accepteret et tilbud fra Plantedirektoratet om at

deltage i et arbejde med at revidere de danske regler for økologisk væksthushusproduktion selv om der er forskellige opfattelser af den økologiske tankegang inden for medlemskredsen. Arbejdet vil blive baseret på

Forskellige opfattelser af økologi

Klaus Søgård, Gartneriet Markhaven. Etableret producent af økologiske tomater og agurker, som i år udvider produktionen.

Ved den økologiske produktion er det grundlæggende, at jordens frugtbarhed og den biologiske aktivitet i jorden opretholdes eller forøges. Derfor skal produktionen foregå i jordens ydre skal og ikke i afgrænsede bede. Nye undersøgelser har vist, at der er flere af de gavnlige stoffer, flavonoider, i økologisk dyrkede tomater end i konventionelle. Derfor må vi ikke reducere forbrugernes tillid til vores produkter ved at gå på kompromis med reglerne.

Flemming Pedersen, Gartneriet DK Plant. Har i 2007 opnået tilladelse fra Plantedirektoratet til dyrkning af agurker i afgrænsede bede.

Med en omlægningstid på to år har jeg ingen mulighed for at komme i gang med en økologisk produktion af agurker, som er økonomisk rentabel. Derfor har jeg valgt at producere i et afgrænset bed med en membran under. Det betyder samtidig, at jeg kan opsamle eventuel overskydende vandingsvand, hvilket efter min opfattelse harmonerer med den økologiske tankegang.

Mads Pedersen, Gartneriet Alfred Pedersen & søn. Overvejer økologisk produktion af tomater. Gartneriet har i 2007 modtaget arbejdsmiljøprisen.

Jeg vil gerne dyrke økologiske tomater. Forudsætningen er imidlertid, at det kan ske i hævede rander - ligesom vores øvrige tomatproduktion - for det er der nogle væsentlige fordele ved, ikke mindst med hensyn til arbejdsmiljøet.

information om de økologiske regler i en række lande, herunder Holland, Tyskland og Sverige og forventes afsluttet i løbet af foråret 2008.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

Stigningen i den økologiske væksthushusproduktion bør ske på en måde, så forbrugernes forventninger om en bæredygtig økologisk produktion bliver opfyldt samtidig med at producenterne sikres lige konkurrencevilkår.

Fjern momsen på frugt og grønt

Et af de nye initiativer i regeringsgrundlaget for VK Regeringen III er nedsættelsen af en forebyggelseskommission. Kommissionen skal som det første undersøge konsekvenserne af en nedsættelse af momsen på frisk frugt og grønt. Det betyder, at frugt og grønt kan blive billigere for forbrugerne allerede fra næste år.

Den danske økonomi er grundlæggende sund og frisk. Anderledes står det til med befolkningen, hvor op mod halvdelen nu er ramt af overvægt. Danskere kan få et sundere liv, et længere liv og på sigt kan staten opnå besparelser i milliardklassen i sundhedssektoren, hvis momsen på sunde fødevarer bliver fjernet samtidig med en ny merafgift på 30 pct. på usunde fødevarer.

Så skarp er konklusionen i en meget grundig rapport om økonomiske virkemidler i ernæringspolitikken, som De Tekniske Videnskaber, ATV, offentliggjorde i 2007.

Rapporten gør samtidig op med mange af de argumenter, som nogle politikere hidtil har holdt sig til, nemlig at en momsreduktion ikke virker, fordi frugt og grønt i forvejen er så billigt, at det er en uforholdsmæssig dyr løsning for staten, at det er administrativt besværligt, at man i praksis ikke kan opdele i sunde og usunde fødevarer mv.

I Danmark har vi imidlertid et stort gab imellem det, vi spiser, og det vi burde spise. I kombination med for lidt motion betyder det fedmeepidemi og høj frekvens af hjertekarsygdomme, type 2 diabetes og andre

livsstilssygdomme, som kan undgås eller udskydes gennem bedre ernæring.

Fedme og overvægt skønnes i dag at koste samfundet mellem 13 og 15 mia. kr. om året i hospitalsindlæggelser og tabt arbejdsfortjeneste. Spørgsmålet er derfor, om vi har råd til fortsat ikke at gøre noget ved problemet?

FORBRUGET SKAL OP

Hvis danskerne fremover skal spise i overensstemmelse med de officielle kostråd, skal indtaget af frugt og grønt øges med ikke mindre end 40 pct. Motions- og Ernæringsrådet, Kræftens Bekæmpelse, Videncenter for Fødevarer og Sundhed, Forbrugerrådet og andre centrale organisationer for sundheds- og forbrugerinteresser anbefaler samstemmende, at afgiftsinstrumentet tages i

anvendelse. Også detailhandlen med FDB og De Samvirkende Købmænd i spidsen er positive - trods det administrative aspekt.

Differentieret moms er ikke patentløsningen på alle problemer. Der vil fortsat være et stort behov for information om ernæring. Det gælder i særlig grad information rettet mod de svageste samfundsgrupper, der tilmed er de mest udsatte for de ernæringsrelaterede sygdomme.

Forebyggelseskommissionen skal efter regeringens plan arbejde frem til slutningen af 2008. Derefter skal kommissionens anbefalinger iværksættes i 2009. Dansk Gartneri følger arbejdet med interesse.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

FOTO: GAU

Holdningsproduktion

Markhaven er Danmarks største producent af økologiske tomater og agurker. Dansk Gartneri har spurgt gartneriejer Klaus Søgård om udviklingen i afsætningen af økologiske grøntsager.

Hvordan adskiller økologisk produktion sig fra den konventionelle?

Den økologiske produktion er en holdningsproduktion. Vi arbejder i et dynamisk dyrkningssystem, hvor regler og intentioner konstant diskuteres og flytter sig. Økologi er ikke kun fravær af sprøjtemidler og kunstgødning. Økologi handler i høj grad om omsorg for jord, planter, dyr og mennesker. Ikke sjældent træffer vi beslutninger, som konkret rammer os selv på pengepungen, men til gengæld bevarer den positive spænding imellem producent og forbruger.

Hvorfor skal forbrugeren købe økologiske grøntsager frem for konventionelle?
Forbrugeren skal have valget. Vi

anpriser ikke sundhed omkring vores produkter, men jeg tror, de mere bevidste forbrugere vælger økologi for at sende et signal om, at samfundet godt må gå i en renere retning.

Der er kraftig vækst i salget af økologiske varer i disse år. Hvordan mærker I danskernes stigende interesse for sunde fødevarer?

Nogle år i 90'erne oplevede vi vækstrater på 50-60 pct. Nu efter fem års relativ stilstand har markedet igen udviklet sig positivt med vækstrater omkring 20 pct. Denne gang er den stigende interesse dog mere stille og konkret. Forbrugerne køber bare mere af det, det er tilgængeligt. Supermarkederne laver slagtilbud,

og der er ikke længere noget fordækt eller flippet over at have økologiske varer i indkøbsvognen.

Der er også en tendens til, at det er blevet trendy at forbruge økologiske fødevarer. Måske hjulpet på vej af hippe kokke, som har lagt mærke til, at økologiske fødevarer smager rigtig godt.

Hvordan vurderer I fremtiden for den økologiske grøntsagsproduktion i Danmark?

Ligesom den konventionelle grøntsagsproduktion er vi presset økonomisk af rigelige forsyninger sydfra. Ligesom vores danske konventionelle kollegaer er vi dog ganske effektive.

FOTO: DITTE BUNDESEN

Vi har en høj grad af dansk præference, og er bevidste om at værne om denne præference. Vi er heldige forstået på den måde, at jo længere væk produkterne kommer fra, jo lavere præference og jo større efterspørgsel efter danske produkter.

Det tyder på, at de 15-20 pct. mest kritiske forbrugere i dag foretrækker økologiske produkter, og det plejer jo at betyde stigende andel i fremtiden. Til gengæld er der meget opmærksomhed på, hvorfor det er særdeles vigtigt ikke at udvande de økologiske principper for en hurtig økonomisk vinding. Økologer skal så at sige altid springe over, hvor gærdet er højest.

Lige vilkår for opnåelse af klimamålsætninger

Det danske gartnerierhverv har igennem en lang årrække arbejdet intenst for at reducere energiforbruget. Der er opnået gode resultater, og gartnerne vil gerne fortsat bidrage til opnåelsen af de danske målsætninger på området. Men hvordan er rammevilkårene herfor set i forhold til de evige hollandske konkurrenter?

Også i Holland eksisterer der ambitiøse klimamålsætninger såvel på det nationale plan som indenfor gartnerierhvervet. Hollandsk gartneri har således opstillet en plan om at nedsætte CO₂-udledningen med 30 pct. i 2020 set i forhold til udgangsåret 1990. Indtil nu har de hollandske gartnere opnået en reduktion på ca. 10 pct., og det fremgår af planen, at opnåelsen af de sidste 20 pct. forudsætter betydelig medvirken fra den hollandske stats side. Og den er sikret.

Det væsentligste middel til at opnå målsætningen er det (semi)lukkede væksthusekoncept med oplagring og genbrug af overskudsvarme. Den hollandske stat yder et tilskud på 40 pct. til investeringer heri, og det forventes, at der i 2020 vil eksistere 2.500 ha (semi)lukkede væksthuse i Holland

Et andet vigtigt instrument er fortsat udbygning med decentral kraft-

varme. Det statslige incitament er her driftstilskud samt afgiftsfritagelse på den anvendte naturgas.

Herudover er det målsætningen, at 1.000 ha væksthuse skal være opvarmet med biobrændstoffer eller jordvarme. Også her er der mulighed for investeringstilskud.

FORHOLDENE I DANMARK

Danske væksthusegartnere har hidtil opnået et betydeligt bedre energisparerresultat end de hollandske. Set i forhold til samme referenceår (1990) er energiforbruget til opvarmning herhjemme faldet med 19 pct. I perioden er der samtidig sket en udvikling imod brugen af renere brændsler, så samlet set er CO₂-reduktionen i forbindelse med dansk væksthuseproduktion derfor allerede nået op på ca. 25 pct.

Men hvad med fremtiden?

Som bekendt blev klimaspørgsmålet et af hovedtemaerne i valgkampen i efteråret. Og det var her karakteristisk, at der nærmest udviklede sig en kappestrid partierne imellem om at opstille de mest ambitiøse klimamålsætninger. Til gengæld var der ikke mange bud på prisen for opnåelsen af målsætningerne eller udmeldinger om, hvem der skal betale regningen herfor.

Dansk Gartneri efterlyser her lige vilkår. Det er ganske enkelt for meget op af bakke, hvis man i Holland bruger tilskudsinstrumentet til at opnå energimålsætninger, mens regeringen herhjemme vælger højere afgifter som våben.

LEIF MARIENLUND

Som bekendt blev klimaspørgsmålet et af hovedtemaerne i valgkampen i efteråret. Og det var her karakteristisk, at der nærmest udviklede sig en kappestrid partierne imellem om at opstille de mest ambitiøse klimamålsætninger.

FOTO: OLE BO JENSEN

Klimahensyn skal integreres

Klima- og energispørgsmål gik hånd i hånd i efterårets valgkamp, og er nu også samlet i et nyt, fælles ministerium. Dansk Gartneri har spurgt klima- og energiminister **Connie Hedegaard** om, hvad gartnerierhvervet kan forvente heraf.

Hvordan vil vi i praksis komme til at mærke sammenlægningen af klima og energiområdet?

For gartnerierhvervet vil der helt umiddelbart nok ikke være de store ændringer. Det vil stadig typisk være Energistyrelsen, som man i dagligdagen skal snakke med om energispørgsmål.

Men jeg tror, at sammenhængen mellem klima og energi vil ændre diskussionerne i det offentlige rum om, hvorfor et lands energiforsyning er så vigtig. Energi har før været noget, som folk har opfattet som meget teknisk, og her tror jeg, det vil blive tilgængeligt for mange flere, at energi faktisk er af helt central betydning for et samfund.

Hvad med transportområdet? Ville du gerne have haft det med også?

Hvis jeg skulle have alt det med, der har aktier i klimaet, så skulle jeg jo også have hele miljøområdet, hele udviklingsområdet, Finansministeriet. Det, jeg mener, er, at man bliver nødt til at acceptere, at klima og klimahensyn i de kommende år skal integreres i alle mulige sektorer i Danmark. Det skal ske på statsligt

niveau, regionalt niveau, når vi for eksempel bygger nye sygehuse, ude i kommunerne og i virksomhederne, herunder gartnerierne. Uanset hvad en virksomhed befatter sig med, så er den nødt til også at indtænke klima og klimaindsatsen. Man kan ikke være minister for alle de områder.

Til gengæld vil det være en stor opgave at føre klimadiplomati frem til topmødet i København i 2009, og her synes jeg, det giver god mening, at vi nu har en minister, der ikke sidder begravet i helt samme grad i enkeltsager, som landets miljøminister nogen gange er nødt til.

Efterårets valgkamp udviklede sig til noget af en konkurrence om, hvem der havde den mest ambitiøse klimamålsætning. Vi hørte ikke så meget om, hvad det vil koste, og hvem der skal betale?

Jeg tror, at vi politikere skal passe på ikke at gå ind i et absurd kapløb om, hvem der kan råbe det højeste tal. Det er jo ikke interessant. Det handler derimod om at sige, at med de virkemidler, vi kender i dag, hvad kan man så ambitiøst og realistisk opnå?

Men hvor langt skal man gå? Og hvad vil det koste?

Man skal gå så langt, man kan med fornuftige virkemidler, hvor vi ikke kommer ud i noget, der er vanvittigt dyrt. I sidste ende er der jo nogle investeringer, der skal betales, og omkostninger, der skal afholdes. Men hvis man gør det fornuftigt, og i en rimelig takt, så er der jo også penge at hente på det her. Gartnerierne er jo et godt eksempel. Når gartnerierne laver energieffektiviseringer og udleder mindre CO₂, reduceres virksomhedernes omkostninger til energikøb jo samtidig.

Vores hollandske konkurrenter kan opnå et tilskud på typisk 40 pct. til grønne og lysegrønne investeringer. De har tillige adgang til gunstige afskrivningsordninger – og PSO-afgifter er et ukendt begreb. Kan du forstå, at vi er noget misundelige og efterlyser hollandske vilkår i Danmark?

Over de seneste år har vi i Danmark afsat historisk mange penge til udviklings- og demonstrationsprojekter, herunder storskala projekter. Til et lukket væksthussystem med opsamling af overskudsvarme mener jeg for eksempel det ny EUDP-pro-

Connie Hedegaard, klima- og energiminister
FOTO: JAKOB DALL

gram kan være interessant. Hertil kommer den miljøteknologiske handlingsplan og de 255 mio. kr., jeg som miljøminister fik afsat til landbrugsteknologier, så lige nu er der muligheder som aldrig før for at sætte gang i et sådant projekt.

Hvis der skulle vise sig uoverstigelige barrierer, hører jeg gerne om det. For det er netop den type teknologi, der har været tænkt på.

Gartnerierhvervet har siden 1993 indgået treårige energiaftaler med Energistyrelsen. Vi oplever, at ordningen er velfungerende og har medvirket til at reducere væksthusenes udslip af CO₂ med 25 % i perioden. Nu er der planer om at nedlægge ordningen. Hvorfor? Spørgsmålet om aftaleordningen og en generel omlægning af CO₂-afgifterne indgår i de energiforhandlinger, der lige nu foregår med de politiske partier. Så derfor kan jeg ikke her og nu komme nærmere ind på det spørgsmål.

FOTO: ANNA LENE RIBER

På vej mod omlægning af CO₂-afgifterne

Skatteministeren har fremsat et forslag til omlægning af CO₂-afgiften, som Dansk Gartneri frygter vil kunne true væksthushusholdets muligheder for fortsat udvikling.

Skatteministerens forslag indebærer, at CO₂-afgiften forhøjes markant, og at såvel den lavere afgiftssats på energi til opvarmning af væksthuse (tung proces) som energiaftaleordningen, der i dag har tilslutning fra omkring 175 væksthushushold, samtidig afskaffes. De nye høje afgifter vil ikke være gældende for de syv væksthushushold, der som følge af energianlæg > 20MW er tilsluttet EUs CO₂-kvotedirektiv. De øvrige væksthushushold vil som kompensation for de nye høje afgifter blive tildelt et individuelt beregnet bundfradrag.

BUSINESS AS USUAL?

Bundfradraget beregnes på baggrund af brændselsforbruget i et udgangså. Bundfradragets værdi vil være lig med forskellen mellem de nye afgiftssatser og dem, der var gældende i udgangsåret. I Skatteministeriets beskrivelse af forslaget gøres der meget for at understrege, at omlægningen af afgiften er provenuneutral ved "business as usual". De virksomheder, der har uændret brændselsforbrug, vil således hverken skulle

betale mere eller mindre. Men "business as usual" eksisterer ikke i virkelighedens verden, og modellen har derfor, efter Dansk Gartneris vurdering, meget negative konsekvenser.

Væksthushusholdet i Danmark er i øjeblikket midt i en markant strukturudvikling. Antallet af virksomheder reduceres, mens de tilbageværende i tilsvarende grad har været i stand til at udvide produktionsarealet. Forslaget om at indføre et bundfradrag ud fra et fast basisår vil derfor i praksis være en ekstra skat på netop de virksomheder, der er i vækst og har potentialet til at sikre erhvervets fremtid.

HVORFOR?

Dansk Gartneris budskaber til politikerne har været klare: Overordnet set sætter vi spørgsmålstegn ved det fornuftige i omlægningen af CO₂-afgifterne. Hvorfor afskaffe den aftaleordning, væksthushusholdet har haft med Energistyrelsen siden 1993, og som har medvirket til et fald i energiforbruget på hele 23 pct.?

Hvis omlægningen gennemføres, er der to afgørende punkter for gartnerierhvervet. Dels skal bundfradrag udvides ved udvidet produktion, og dels skal fjernvarmegartnerier, der aftager varme fra en CO₂-kvote omfattet virksomhed, ligesom øvrige kvotevirksomheder fritages for det ny høje afgiftsniveau.

LEIF MARIENLUND

Overordnet set sætter vi spørgsmålstegn ved det fornuftige i omlægningen af CO₂-afgifterne.

TABEL 1. Aktuelle CO₂-afgiftssatser og forslag til ny CO₂-sats

Energiform let proces	2007 afgiftssats tung proces	2007 afgiftssats med energiaftale	Foreslået ny sats
Naturgas (øre/m ³)	19,8	0,66	33,9
Gas- og dieselolie (øre/l)	24,3	0,81	39,8
Fuelolie (øre/kg)	28,8	0,96	47,6
Kul (kr./t)	217,8	7,26	363,0

Prisfald på transport af naturgas

Dansk Gartneris langvarige pres for at få forlænget afskrivningsperioden på naturgasnettene og dermed opnå en lavere transportpris, har resulteret i, at Energinet.dk nu har forlænget afskrivningsperioden for det overordnede gasnet med 10 år frem til 2029.

FOTO: LARS SUNDHØJ

Men der var også andre gode nyheder i Energinets nye tarifforsættelse, der trådte i kraft 1. oktober 2007.

NEDSAT KAPACITETSBETALING

Den nedsættelse af den samlede transmissionspris, der er en konsekvens af den forlængede afskrivningsperiode, er nemlig først og fremmest blevet brugt til at reducere betalingen for årets maksimale timeforbrug af naturgas (kapacitetsbetalingen). Dansk Gartneris argument om, at det er ulogisk at have en høj kapacitetsbetaling uden kapacitetsproblemer er herved blevet tilgodeset, og ændringen vil i særlig grad være til gavn for det typiske

væksthusgartneri med et ujævnt forbrug af naturgas over døgnet og over året.

NYE REGLER OM AFBRYDELIGHED

Betalingen for nødforsyning blev samtidig ændret fra at være en betaling for maksimal timeforbrug til en betaling, der er afhængig af årsforbrugets størrelse. Dette er også til fordel for virksomheder med den typiske gartneri-forbrugsprofil. Men her er der dog en tidsel i buketten. Muligheden for at være afbrydelig kunde vil nemlig, i hvert fald frem til oktober 2008, være forbeholdt kunder med årsforbrug over 10 mio. m³.

At der er blevet drejet på flere forskellige knapper samtidig betyder, at de økonomiske konsekvenser skal beregnes for hvert enkelt gartneri ud fra konkret årsforbrug og maksimal timeforbrug og ud fra, om virksomheden hidtil har været afbrydelig kunde eller ej. Men ifølge Dansk Gartneris beregninger har erhvervet samlet opnået en mærkbar prisreduktion på transporten af naturgas.

Dansk Gartneri vil nu arbejde for, at alle slutkunder med mulighed for alternativ energiforsyning kan blive afbrydelige uanset årsforbrugets størrelse. Og hertil kommer den væsentlige udfordring med distributionselskaberne, der fortsat vil have afskrevet deres ledningsnet allerede i 2014.

LEIF MARIENLUND

Dansk Gartneri vil nu arbejde for, at alle slutkunder med mulighed for alternativ energiforsyning kan blive afbrydelige uanset årsforbrugets størrelse.

Konkurrenceforvridende

I 2007 blev der samlet opkrævet omkring 3 mia. kr. i tilskud til miljøvenlig elproduktion via PSO-afgiften. Dansk Gartneri har talt med Erik Moes, økonomidirektør i gartneriet PKM A/S, om betydningen heraf for gartnerierhvervet.

Støtten til miljøvenlig elproduktion gives hovedsagelig som pristillæg til vindel, der reguleres i forhold til markedsprisen på el. PSO-tariffen vil derfor alt andet lige være høj, når markedsprisen er lav – og omvendt. Hvilken betydning har det for gartnerierhvervet?

PSO-afgiften er en stor og alt for mærkbar omkostning. Hver gang afgiften er steget med 1 øre, har det for Gartneriet PKM betydet en ekstra omkostning på 200.000 kr. Vi har nu udvidet virksomheden med 24.000 m², og jeg skønner, at en ekstra 1-øre fremover vil betyde ¼ mio. kr. for os.

Hertil kommer, at det er meget svært at lægge et budget for denne omkostning. Den varierer jo afhængig af spotprisen på el og størrelsen på VE-produktionen. I starten af 2006 gik det helt galt med en stigning i PSO-tariffen på 16 øre indenfor nogle få måneder, hvilket for PKM svarer til en årlig merudgift på næsten fire mio. kr.

Har du et bud på en anden måde at give pristillægget?

Jeg kan se, at de gør det på en helt anden måde i Holland. De har også pristillæg til den miljøvenlige elproduktion, men den finansieres af statsmidler, og på den måde bliver

det en fælles national opgave at nå de ambitiøse klimamålsætninger, mens vi her i Danmark sender regningen til erhvervslivet.

Elproduktionen fra vindmøllerne er vel også med til at sænke markedsprisen på el?

Energistyrelsen har selv beregnet merudgiften til vindmølle-el til næsten 5 øre pr. kWh. Ikke alene på el fra vindmøllerne, men på samtlige kWh.

Det betyder ikke meget for privatforbrugeren, men for eksporterhvervene er det en alvorlig konkurrenceforvridende skat. PSO-afgiften stiller os

FOTO: PKM A/S

ganske enkelt ringere i konkurrencen på eksportmarkederne.

Så længe Danmark har et højere mål for vedvarende energi og en konkurrenceforvridende måde at finansiere dette på, rammer det os hårdt. Og så længe vi ikke har etableret de nødvendige el-kabler, så vi effektivt kan udveksle el med de omgivende lande, er de danske eksportvirksomheder – herunder potteplantegartnerierne – ringere stillet på eksportmarkederne end konkurrenterne.

Ny gebyrstruktur for plantesundhedskontrollen

Dansk Gartneri har gennem flere år drøftet gebyrer for plantesundhedskontrol med Plantedirektoratet. Ønsket har været en effektivisering af kontrollen samt mulighed for, at virksomheder, der har en effektiv egenkontrol og kan medvirke til en lettelse af Plantedirektoratets kontrol, også modtager en mindre regning fra direktoratet.

Plantedirektoratet har pr. 1. januar omlagt hele direktoratets gebyrstruktur. Som en del af hele omlægningen har også gebyrerne for plantesundhedskontrollen, dvs. avlskontrol, import- og eksportkontrol fra årsskiftet fået en ny form.

Hvor gebyrerne før var baseret på en enhedsafgift pr. arealenhed eller certifikat, er de nye gebyrer sammensat sådan, at der udover et registreringsgebyr betales et startgebyr, som dækker et kontrolbesøg inklusive en times kontroltid, mens der derudover betales et variabelt gebyr ved langvarige kontroller for den forbrugte kontroltid.

MINDRE OMKOSTNINGER

Dansk Gartneri er positiv over for den nye gebyrstruktur. Det betyder nemlig, at producenter eller eks-

portører, der selv har gjort en indsats i form af egenkontrol og klargøring af de nødvendige informationer og derfor giver en tidsmæssig besparelse under kontrolbesøget, også begünstiges af mindre kontrolomkostninger.

Generelt vil den ændrede kontrolstruktur have som konsekvens, at større producenter og eksportører med mange årlige forsendelser vil mærke en reduktion i kontrolomkostningerne, mens der til gengæld sker en stigning i omkostningerne for de små virksomheder.

Selv om der er sket en omlægning af gebyrstrukturen, er grundlaget et uændret gebyrprovenu. Dansk Gartneri har derfor understreget over for Plantedirektoratet, at der fortsat må arbejdes på effektiviseringer af

kontrollen med henblik på, at der på længere sigt kan ske en reduktion af de samlede omkostninger. Derudover har Dansk Gartneri også lagt vægt på, at der sker en evaluering af den nye

gebyrstruktur efter det første halve år for at se, om konsekvensberegningerne på de nye gebyrer holder stik.

HELLE GRÆSTED BENNEDSEN

FOTO: FLORADANIA MARKETING

Udfordringer ved ny kontrolstruktur

Gartneriet Thoruplund har med en årlig produktion på seks mio. planter kontrollen tæt inde på livet. Dansk Gartneri har talt med gartneriejer **Jørgen Andersen** om udfordringerne ved den nye kontrolstruktur.

Hvordan vurderer I fordele og ulemper ved at lade egenkontrollen indgå i Plantedirektoratets samlede kontrolarbejde?

En af fordelene ved egenkontrol er, at vores opmærksomhed over for planteskadegørere øges yderligere, fordi der ikke er nogen til "at se os over skulderen". Ansvar er vores eget.

Hvis jeg skal nævne en ulempe ved systemet, er svaret det samme. Nemlig at der ikke er nogen til at se os over skulderen. I vores gartneri har vi ekstern hjælp til kontrol for skade-

gør, og denne hjælp er med til at eliminere ulempen. Derudover er der selvfølgelig den økonomiske fordel.

Hvordan sikrer I, at jeres medarbejdere er klædt på til kontrolopgaven?

Gennem ni år har vi haft et veletableret kvalitetsstyringssystem som grundlag for, at vores medarbejdere er klædt på til opgaven med egenkontrol. Derudover har vores medarbejdere et grundigt kulturspecifikt kendskab og dermed erfaring i de kulturspecifikke skadegørere.

Er der punkter, hvor der set med jeres øjne kan yderligere rationaliseres?

Alt foregår jo elektronisk i disse dage, så anmeldelser til import og eksport via e-mail ville betyde rationalisering af arbejdsgangene i vores gartneri.

FOTO: THORUPLUND

Alt foregår jo elektronisk i disse dage, så anmeldelser til import og eksport via e-mail ville betyde rationalisering af arbejdsgangene i vores gartneri.

Sund dansk frugt og grønt

Dansk frugt og grønt er stadig bedst, når det gælder indholdet af pesticidrester. Den seneste rapport fra Fødevarestyrelsen over kontrolresultater fra 2006 viser, at dansk frugt og grønt fortsat har det laveste indhold af pesticidrester sammenlignet med importerede produkter.

Efter en stigning i antallet af prøver med indhold af pesticidrester i frugt i 2005 viser tallene i 2006 et markant fald i antallet af prøver med pesticidrester. For eksempel faldt antallet af prøver med rester i danske æbler fra 66 pct. i 2005 til kun 33 pct. i 2006, mens de tilsvarende tal for importerede æbler var henholdsvis 86 pct. og 89 pct.

Endnu mere markant er forskellen, når det gælder væksthushvorningsmidler. Her blev f.eks. slet ikke fundet pesticidrester i prøver af danske champignon, og i de danske tomater blev der kun fundet rester i 8 pct. prøverne mod 69 pct. af prøverne af importerede tomater.

Dansk Gartneri kan derfor være tilfreds med den øgede fokus, som danske producenter har på restindhold og den indsats, som producenterne gør for at undgå pesticidrester i produkterne.

YDERLIGERE INITIATIVER
Imidlertid arbejdes der stadig på en yderligere reduktion af restindholdet. Et af initiativerne er et projekt, som gennemføres i samarbejde med Fødevarestyrelsen om tilbagesporing af prøverne. Efter tilladelse fra hver

enkelt avler videreformidler Fødevarestyrelsen kontrolresultaterne til Frugt- og Grøntrådgivningen, som herefter følger op på resultaterne over for avlerne. Ideen er, at man ved at følge op på prøver både med og uden restindhold kan få etableret en viden om virkning af forskellige behandlingsstrategier og dermed yde en rådgivning til avlerne, der sikrer så lavt restindhold som muligt. Projektet er startet i 2007 og fortsættes også i 2008.

Derudover blev det i 2006 besluttet at nedsætte et såkaldt pesticid task force med det formål at styrke indsatsen for at reducere pesticidrestindholdet i dansk frugt og grønt. Dansk Gartneri er repræsenteret i gruppen, hvis medlemmer derudover tæller Miljøstyrelsen, Fødevarestyrelsen og Plantedirektoratet. Der har i 2007 været arbejdet på at klarlægge sammenhæng mellem fundne pesticider i produkterne og viden om den faktiske anvendelse af disse. Målet er bl.a., at denne viden skal kunne medvirke til en mere målrettet rådgivning af producenterne.

HELLE GRÆSTED BENNEDSEN

Hård modstand mod klimazoner

Trods flere års forhandlinger om en ny EU-lovgivning om godkendelse af markedsføring af plantebeskyttelsesmidler er der stadig ikke opnået enighed om teksten til forordningen. Dansk Gartneri frygter, at erhvervet får begrænset adgang til plantebeskyttelsesmidler.

Fra Dansk Gartneri har der specielt været fokus på forslaget om at indføre godkendelseszoner, fordi det efter erhvervets opfattelse vil betyde bedre muligheder for at få godkendt de nødvendige plantebeskyttelsesmidler fremover – vel at mærke hvis Danmark bliver placeret i den mellem-europæiske zone.

Indtil videre har forslaget om zoner dog mødt hård modstand fra EU-Parlamentet, der ved sin behandling af forordningsforslaget i oktober 2007 stemte nej til zonerne. Samtidig blev der foreslået en række opstramninger af forslaget, der kan få alvorlige konsekvenser for de fremtidige muligheder for godkendelse af midler generelt.

Der er således tale om strengere godkendelseskriterier for de enkelte aktivstoffer, og vurderingen er, at mange plantebeskyttelsesmidler vil forsvinde fra markedet, hvis forslaget gennemføres. Sammenholdt med, at det i forvejen er vanskeligt at få godkendt midler til de små kulturer på grund af det relativt lille markedspotentiale, er situationen derfor alvorlig for erhvervet. Et tættere samarbejde mellem medlemslandene omkring godkendelse af midler er derfor afgørende, hvilket Dansk Gartneri fortsat vil arbejde for at opnå.

HELLE GRÆSTED BENNEDSEN

FOTO: GAU

Forbrugerne vil have kvalitet

Dansk Gartneri har talt med frugtavler og næstformand i Dansk Gartneri **Mogens Christensen** om fremtiden for de pesticidfrie danske frugter.

Kan danske forbrugere være trygge ved at spise dansk frugt og grønt?

Ja, det er stadig sundt at spise frugt og grønt, og der er fortsat færre pesticidrester i dansk produceret frugt og grønt end i den udenlandske. Forbrugere kan fortsat trygt holde sig til kostanbefalingerne med 600 gram til voksne og lidt mindre til børn.

Hvad er forklaringen på faldet i fund af pesticidrester i danske frugter i 2006?

Danske producenter vil gerne levere sunde produkter, og derfor er der i erhvervet også stor fokus på emnet. Konkret har erhvervet iværksat

initiativer vedr. øget rådgivning og forlængede sprøjtefrister. Det har kombineret med den tørre sommer i 2006 påvirket resultaterne i en positiv retning.

Hvad gør erhvervet fremadrettet for at sikre forbrugeren sunde fødevarer?

Vi har bl.a. iværksat et tilbagesporingsystem, der kan spore prøver af restkoncentrationer tilbage til avlerne. På den måde opsamler vi erfaringer, som danner baggrund for rådgivningen af avlerne om de mest optimale produktionsformer.

Når det er sagt, så er det også nødvendigt med et politisk pres for at få nedbragt sagsbehandlingstiderne i miljøstyrelsen i forbindelse med godkendelse af nye midler. Lige nu er den oppe på tre år. Det er helt uacceptabelt. Flere nye og mere miljøskånsomme midler vil være medvirkende til at nedsætte sprøjtehyppigheden, risikoen for resistens og dermed risikoen for sprøjterester.

Hvorfor er det overhovedet nødvendigt at sprøjte frugt i Danmark?

De klimatiske forhold i Danmark gør, at en rentabel produktion

kræver nogen sprøjtning. Forbrugere vil have kvalitetsvarer, og det forbinder de ikke med pletter på æblerne. Erhvervet forsøger fortsat i udviklingen af mere sygdomsresistente sorter, så vi på sigt slipper for noget af sprøjtningen.

Fund af pesticidrester i danske frugter er langt fra de tilladte grænseværdier, så det er på ingen måde sundhedsfarligt at indtage behandlede frugter. Det kan tværtimod være hæmmende for sundheden at lade være.

FOTO: SØREN HYTTING

Reformen af EU's landbrugspolitik

For dansk gartneri betyder reformen af EU's landbrugspolitik et nyt årligt tilskud på mellem 50 og 55 mio. kr. via Enkeltbetalingsordningen. Med reformen er der samtidig tilført yderligere midler til Landdistriktsprogrammet, og jordskatten er blevet reduceret.

I forbindelse med reformen af EU's landbrugspolitik valgte Danmark den såkaldt regionale model for omlægningen. Det betød, at det tilskudsberettigede areal i 2005 blev udvidet til også at omfatte arealer med grøntsager, bær m.v., svarende til et årligt tilskud omkring 35 mio. kr.

Med revisionen af markedsordningen for frugt og grønt er Enkeltbetalingsordningen blevet udvidet med nye tilskudsberettigede afgrøder. Fra og med 2008 er arealer med planteskoleplanter og arealer med træfrugt som noget nyt også blevet berettiget til støtte i de lande, som har valgt den regionale model. Samtidig er det besluttet, at de særlige FGK-retigheder skal bortfalde, således at frugt, grønt og kartofler fremover kan tildeles støtte på grundlag af almindelige betalingsrettigheder.

EU-kommissionen har besluttet, at arealer med planteskoleplanter og

træfrugt også skal være støtteberettigede under Enkeltbetalingsordningen, men det er op til den enkelte medlemsstat at afgøre, om der skal tildeles betalingsrettigheder til de nye arealer. Dansk Gartneri har opnået Fødevareministeriets tilsagn om, at det vil finde sted i Danmark.

FLERE PENGE TIL LANDDISTRIKTSPROGRAMMET
I forbindelse med reformen af EU's landbrugspolitik blev der indført et krav om obligatorisk modulation, dvs. overførsel af midler fra den direkte støtte under Enkeltbetalingsordningen til støtteordningerne under Landdistriktsprogrammet.

Modulationen blev indledt med en sats på tre procent stigende til den nuværende sats på fem procent. Som udgangspunkt beholder det enkelte land 80 pct. af midlerne, mens resten fordeles landene imellem efter en række kriterier. I Danmark betyder en modulation på én procent, at

Landdistriktsprogrammet tilføres yderligere ca. 70 mio. kr. om året.

I forbindelse med det igangværende helbredstjek af EU's landbrugspolitik har kommissionen understreget behovet for en yderligere styrkelse af landdistriktsprogrammerne. I forlængelse heraf er der fremsat forslag om at øge den obligatoriske modulation med yderligere to procent om året i perioden 2010-2013. Det vil sige fra de nuværende fem procent til 13 pct. i 2013.

VK regeringen har foreløbigt indgået en 2-årig aftale med Dansk Folkeparti om landdistriktsprogrammet i 2007-2008. Gartnerierhvervet er i den forbindelse blevet tilgodebet med en pulje på 10 mio. kr. til udbredelse af ny miljøteknologi i hvert af årene.

Af regeringsgrundlaget for VK Regeringen III fremgår det, at regeringen som pejlemærke ønsker

at afsætte 75 pct. af midlerne til natur- og miljøindsatser og kun 25 pct. af midlerne til erhvervsrettede og øvrige aktiviteter i landdistrikterne. Jordbrugets organisationer ønsker er 30 pct. til erhvervsrettede aktiviteter, 60 pct. til natur- og miljø og 10 pct. til udvikling af landdistrikterne.

JORDSKATTEN BLIVER REDUCERET

I takt med at det direkte EU-tilskud til jordbruget er blevet reduceret, er jordbrugets indenlandske omkostninger blevet reduceret tilsvarende gennem en nedsættelse af beskatningen af produktionsjord. Kompensationen er en del af regeringsgrundlaget for VK Regeringen II. Om denne politik vil blive videreført, hvis kommissionens forslag om yderligere obligatorisk modulation bliver vedtaget, er der ikke taget stilling til i det nye regeringsgrundlag.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

Tilskud til ny miljøteknologi

Interessen for ordningen har været overvældende inden for gartneri og landbrug.

FOTO: CARSTEN ANDERSEN

I 2006 indgik Regeringen og Dansk Folkeparti en aftale om Landdistriktsprogrammet for foreløbig 2007 og 2008. Dansk gartneri og frugtavl blev ved den lejlighed betænkt med 10 mio. kr. i hvert af årene. Disse midler er nu udmøntet i konkrete støtteordninger med mulighed for tilskud til udviklings-, demonstrations- og investeringsprojekter inden for ny miljøteknologi.

Formålet med ordningerne er at fremme innovation og bæredygtige virksomheder ved udvikling og anvendelse af nye processer og teknologier, herunder miljøeffektive indsatser for at opnå en stærkere konkurrenceevne og skabe arbejdspladser i landdistrikterne.

Fokusområderne for den særlige gartneriindsats er demonstrations- og udviklingsprojekter med anvendelse af ny teknologi til forbedring af arbejdsmiljøet og/eller ny teknologi med henblik på reduktion af energi-

næringsstof- og pesticidforbruget i gartnerisektoren, herunder også frugtavl. Det vil sige en i det væsentlige uændret videreførelse af ordningen fra 2006 med et stærkt reduceret budget.

Interessen for ordningerne har været overvældende inden for både landbrug og gartneri. Det betyder, at de samlede bevillinger til primærjordsbruget samt forædlings- og forarbejdningsvirksomhederne på henholdsvis 50 og 60 mio. kr. i 2007 langt fra vil kunne række til at imødekomme alle ansøgninger.

I 2008 forventes erhvervsudviklingsordningerne at være åbne for ansøgning i januar, april, juli og oktober måned.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

Ny markedsordning for frugt og grønt

EUs landbrugsministre vedtog i juni 2007 forslag til ændret markedsordning for frugt og grønt. Forarbejdningsstøtten til frugt og grønt er ophørt og bliver ændret til arealstøtte, idet frugt og grønt nu er omfattet af Enkeltbetalingsordningen.

Med reformen er der også trods modstand fra en del lande indført en krisestyringsordning. Flere lande havde ønsket en finansiering af krisestyringsordningen uden sammenhæng med producentorganisationerne f.eks. ved anvendelse af den nationale reserve, men resultatet blev, at krisestyningen skal ske i regi af producentorganisationerne og dækkes af driftsfondenes midler. Dansk Gartneri har over for de danske myndigheder kraftigt understreget, at der ikke ønskes indført en krisestyringsordning i Danmark.

Der vil blive foretaget en forenkling af systemet med handelsnormer, men de nærmere detaljer drøftes

først i første kvartal 2008. Udgangspunktet er, at Kommissionen og medlemslandene skal forsøge at reducere antallet af normer, og det skal desuden overvejes, om man kan rationalisere kontrollen med normerne.

NATIONALE STRATEGIER

Også for producentorganisationerne byder den nye markedsordning på ændringer. Producentorganisationernes driftsprogrammer skal basere sig på et sæt af retningslinjer, der skal fastsættes af medlemsstaterne. Disse retningslinjer kaldes nationale strategier. Meningen med at indføre kravet om nationale strategier er dels at få en klarere definition af hvilke

FOTO: FLORADANIA MARKETING

mål, producentorganisationerne skal forsøge at nå via deres driftsprogrammer, og dels at få nogle redskaber til at vurdere om driftsprogrammerne rent faktisk kan opfylde de fastsatte mål.

Den nationale strategi vil blive udarbejdet af DFFE, men med inddragelse af erhvervet. Planen er, at strategien skal ligge klar ved udgangen af marts 2008, hvorefter den skal godkendes af Kommissionen. Strategien vil få virkning for producentorganisationernes driftsprogrammer for 2009.

Rådet har endvidere i forbindelse med reformen anmodet Kommis-

sionen om at udarbejde et forslag til en skolefrugtordning med det formål at øge forbruget af frugt og grønt hos børn og unge. Kommissionen har derfor igangsat en konsekvensanalyse, hvor alle interesserede parter kan bidrage med erfaringer om og input til en kommende EU-skolefrugtordning. Et forslag til en konkret ordning forventes at foreligge medio 2008, hvilket Dansk Gartneri ser frem til med stor interesse.

HELLE GRÆSTED BENNEDSEN

Nye arealer med under Enkeltbetalingsordningen

EU Kommissionen har besluttet, at planteskoleplanter og træfrugt fremover skal kunne oppebære støtte. Men det er op til det enkelte land at beslutte, om der også skal kunne søges om betalingsrettigheder til de nye arealer.

Siden 2004 har Dansk Planteskole-ejerforening og Dansk Gartneri taget en række nationale og internationale politiske initiativer for at få Enkeltbetalingsordningen udvidet til også at omfatte arealet med planteskoleplanter. For planteskoleerhvervet vil det også betyde et lettere sædskifte og en betydelig administrativ lettelse, da mange planteskoler også har et areal med landbrugsafgrøder.

I forbindelse med reformen af markedsordningen for frugt og grønt har Kommissionen besluttet, at arealerne med træfrugt og planteskoleplanter fremover skal kunne oppebære tilskud efter Enkeltbetalingsordningen. Tilskuddet til forarbejdet frugt falder bort samtidig

med, at de særlig FGK-rettigheder afskaffes.

En række lande, herunder Danmark, har ikke hidtil modtaget tilskud til forarbejdet frugt. Og da der ikke følger "nye penge" med ændringen, har Kommissionen besluttet, at det skal være op til det enkelte medlemsland at afgøre, om der også skal kunne søges betalingsrettigheder til de nye arealer. Kravene for at modtage støtte er både at have betalingsrettigheder og støtteberettigede afgrøder på samme tid.

I Danmark er der i 2005 afsat en national reserve til et særligt omstrukturingsprogram for de permanente beplantninger. Det

FOTO: GARTNER TIDENDE

betyder, at Dansk Gartneri har kunnet pege på en finansieringskilde for udbetalingen af betalingsrettigheder til de nye arealer, som både Fødevareministeriet og jordbrugets øvrige organisationer har ønsket at bakke op om.

Principperne for tildelingen af betalingsrettigheder er blevet drøftet i den arbejdsgruppe, som er nedsat under DFFE med henblik på implementering af Enkeltbetalingsordningen i Danmark. Der kan principielt ikke tildeles betalingsrettigheder til det samme areal flere gange, men der er i arbejdsgruppen enighed om at anbefale, at tildelingen sker på bedriftsniveau. Et almindeligt sædskifte stiller sig således i

vejen for at søge de nye betalingsrettigheder.

Betalingsrettighederne finansieres over den nationale reserve, men får ikke de skrappe betingelser, der sædvanligvis gælder for denne type.

De nye tilskud til planteskoler og frugtavlere efter Enkeltbetalingsordningen forventes at blive på henholdsvis 5 og 10 mio. kr. om året. Når de nye arealer er inkluderet, vil det årlige tilskud til dansk gartneri og frugtavler være af størrelsesordenen 50 – 55 mio. kr.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

Fælles markedsføringskampagne for frugt og grønt

I 2007 samlede frugt- og grønterhvervet for første gang alle midler i en fælles markedsføringskampagne. Et samlet budget på i alt fem mio. årligt har skabt flere synlige resultater.

Kampagnen løber over tre år og er finansieret ligeligt via Gartneribrugets Afsætningsudvalg og EU. Målet er, at 25 pct. af den voksne befolkning skal spise 600 gram frugt og grønt om dagen. I 2007 er dette mål søgt nået via arbejde med flere forskellige platforme.

GOD PRESSEDÆKNING

Kost, motion og sund livsstil er temaer, som er oppe i tiden og dermed noget folk gerne vil læse om. I løbet af 2007 er der udsendt 11 pressemeddelelser om alt lige fra årets jordbærpris, suveræn æblehøst, cool blomkål og trendy pastinakker. Antallet af presseklip viser med al tydelighed, at pressen har taget historierne til sig.

Derudover har GAU indrykket traditionelle annoncer i dagblade, ugeblade og magasiner med fokus på de sæsonaktuelle produkter.

ÉN FÆLLES HJEMMESIDE

Under www.gau.dk er der etableret et helt nyt forbruger-site, hvor man bl.a. kan finde nyttige informationer om danske frugter og grøntsager, læse om sæsonaktuelle produkter, få gode råd om opbevaring, opskrifter og tilmelde sig nyhedsbrev. GAU forventer, at der kommer endnu mere fokus på hjemmesiden i de kommende år.

DETAILHANDLEN – ET VIGTIGT KONTAKTPUNKT

Detailhandlen er et af de vigtigste kontaktpunkter i forhold til projektets målgruppe: kvinder, 25-50 år med hjemmeboende børn. Kvinderne er den primære indkøbsansvarlige, og de fleste ved fortsat ikke, hvad de skal lave til aftensmad, når de står i butikken. I starten af sommeren blev der lanceret en appetitvækkende jordbærfolder, og senere blev der fulgt op på succesen fra 2006

med endnu en "Bedst lige nu" kampagne i Føtex og Bilka. "Bedst lige nu" kampagnens mål er at inspirere kunderne til at bruge flere sæsonaktuelle grøntsager i hverdagen.

FRUGTKVARTER – EN STOR SUCCES

GAU har været en af parterne i projektgruppen omkring Frugtkvarter og har haft ansvaret for en folder, som skulle overbevise forældrene om at fortsætte med skolefrugt, når

gratisperioden sluttede. Resultaterne af projektet ligger langt over forventningerne. Halvdelen af de skoler, som i to måneder har fået gratis skolefrugt melder tilbage, at de fortsætter med en frugtordning for en stor del af eleverne. Andre 27 pct. melder tilbage, at de i øjeblikket arbejder på at få skruet en ordning sammen.

PERNILLE BECH
MARKETINGKOORDINATOR GAU

Målet med kampagnen er, at 25 pct. af den voksne befolkning skal spise 600 gram frugt og grønt om dagen. I 2007 er dette mål søgt nået via arbejde med flere forskellige platforme.

En folkelig æblefest

Æblefesten er inspireret af gamle traditioner i mange europæiske lande, hvor høsten af vin, oliven og andre fødevarer bliver markeret med folkefester og prøvesmagninger.

Æblefesten 2007 blev skudt i gang på torvet i Svendborg en blæsende og solrig september dag. Det var tredje gang, at GAU og de danske æbleavlere stod bag et sådan arrangement - i 2007 arrangeret i tæt samarbejde med Svendborg Kommune.

Byens gamle torv udgjorde denne dag de perfekte rammer for fejring af årets æblehøst, og formanden for GAU's arbejdsudvalg Laurits Balle og Svendborgs borgmester Lars Erik Horneman stod sammen med dengang forbruger- og familieminister Carina Christensen for den officielle åbning af dagen.

Efter åbningen var torvet og boderne åbne for alle, og de godt 20 udstillere præsenterede på flotte og kreative måder deres forskellige æblespecialiteter. Æbleavlere med nyplukkede æbler og friskpresset æblemest stod klar med smagsprøver og gode historier fra plantagerne. Producenter af æblecider og æblesnaps bød på en lille én, og helt fra Skarø kom en lille producent af æbleis. Fra Ebeltoft kom folk med en æblepresse, så alle kunne se, hvordan man presser æbler med håndkraft.

Ud over et væld af smagsprøver var der masse af spændende aktiviteter for store og små. Vinderen af den

FOTO: OLE BO JENSEN

store æblekagekonkurrence blev fundet. En stor traktor med plukkevogne var sat op på torvet, så man kunne se, hvordan plukningen af æbler foregår i plantagerne. Alle børn kunne vinde et æbletræ lige til at plante i haven og havde mulighed for at finde deres kreative side frem og lave et flot æblekunstværk. Der var velbesøgt hos æbledoktoren, som rundhåndet delte gode råd ud om pasning af æbletræer i private haver. Alt i alt var der noget for alle sanser med æbler som det primære omdrejningspunkt.

Fra start til slut summede torvet af aktiviteter, og der var ud fra antal

let af besøgende flot opbakning til arrangementet.

Æblets dag 2007 markerede på floteste vis starten på årets æblefest, og æblefesten fortsatte året ud. Mange avlere valgte at åbne deres plantage i dagene og ugerne efter. Der var mange, som havde arrangeret spændende aktiviteter i plantagerne, og som i den anledning havde benyttet sig af muligheden for at annoncere for deres eget arrangement på hjemmesiden www.aeblefest.dk.

PERNILLE BECH
MARKETINGKOORDINATOR GAU

Kort om GAU

Gartneribrugets Afsætningsudvalg (GAU) varetager administrationen og forvaltningen af erhvervets to fonde, henholdsvis Promilleafgiftsfonden for frugtavl og gartneribruget og Produktionsafgiftsfonden for frugt og gartneriprodukter.

Fondene ledes af hver sin bestyrelse, der er udpeget af fødevarerministeren efter indstilling fra en række organisationer. Formandsposten i den administrative enhed, GAU og formandsposten i begge fonde beklædes af Dansk Gartneris næstformand, Mogens Christensen.

Fondene har til formål at styrke frugt- og gartneribrugets

udviklingsmuligheder og konkurrenceevne, og kan finansiere foranstaltninger i forbindelse med afsætningsfremme, forskning og forsøg, uddannelse, sygdomsforebyggelse, sygdomsbekæmpelse og -kontrol samt andre foranstaltninger, som fødevarerministeren giver sin tilladelse til.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

Anvendelsen af fondsmidler i 2008

(tusinde kr.)

Formål	Produktionsafgiftsfonden	Promilleafgiftsfonden	Ialt
Forskning og forsøg	1.328	4.524	5.852
Produktudvikling	150	0	150
Rådgivning	1.130	2.230	3.360
Afsætningsfremme	7.179	4.548	11.727
Medfinansiering af initiativer under EU programmer	2.750	1.865	4.615
Administration	40	40	80
I alt	12.497	13.127	25.624

Kontaktinformation:

Gartneribrugets Afsætningsorganisation (GAU), Hvidkærvej 29, 5250 Odense SV. Telefon 36 16 62 00. Info@gau.dk. Yderligere oplysninger om de enkelte projektet kan læses på www.gau.dk.

Det mener avlerne

Frugt- og grønterhvervets fælles markedsføringsprojekt er blevet vel modtaget hos avlerne. Dansk Gartneri har talt med **Klaus Vestergaard**, Tange Frilandsgartneri, og **Jan Jæger**, formand for æble-pære klubben.

Klaus Vestergaard,
Tange Frilandsgartneri

FOTO: TANGE FRILANDSGARTNERI

Hvilke af de gennemførte tiltag mener du har haft størst gennemslagskraft?
Uden tvivl den PR mæssige indsats. Vi skal have andre til at skrive de gode historier for os. Derudover synes jeg, at 6-om-dagen kampagnen er et fantastisk projekt, som har formået at sætte stort fokus på danskernes indtag af frugt og grønt.

De officielle kostråd lyder på 600 gram frugt og grønt om dagen. Hvis ansvar er

det, at denne målsætnings opnås?

Jeg mener, det er et fælles politisk ansvar at skubbe i den rigtige retning. Problematikken omkring sund kost og motion er lige så vigtigt at få sat øverst på dagsordenen, som den nylig indførte rygepolitik.

Hvad skal de danske producenter gøre fremadrettet, for at målsætningen opnås?

Vi skal producere de produkter, forbrugerne efterspørger. Vi skal f.eks. klargøre produkterne, så de er nemme og hurtige at håndtere for folk. Derudover skal vi arbejde på at gøre produkterne sundere, f.eks. gulerødder med et højere indhold af antioxidanter.

Hvad kan danske frugt- og grøntsagsproducenter tilbyde forbrugerne i forhold til de udenlandske?

At produkterne bliver produceret under høj grad af sikkerhed. I Danmark har vi tradition for at have en meget høj moral i forhold til at overholde respektive regler.

Jan Jæger, formand for
æble-pære klubben

FOTO: FRUGT & GRØNT

Hvilke af de gennemførte tiltag mener du har haft størst gennemslagskraft?

Æblefesten med alle de gode historier som blev bragt i den forbindelse. Skolefrugtordningen er også en af de store positive oplevelser, ikke kun på grund af det øgede indtag af frugt i skolen, men også den mediedækning, der har været om omkring sund kost.

De officielle kostråd lyder på 600 gram frugt og grønt om dagen. Hvis ansvar er

det, at denne målsætnings opnås?

Jeg mener, at vi alle har et ansvar for at tage vare på vores egen sundhed, men da vi også lever i en tid, hvor vores generelle helbredstilstand er under pres, pga. fedme, mangel på motion osv., mener jeg også, man fra politisk side har et ansvar.

Hvad skal de danske producenter gøre fremadrettet for at målsætningen opnås?

Vi skal støtte os op af alle dem, som er med til at fremme budskabet. Erhvervet skal dog passe på med at blive alt for tydelige i en "spis mere frugt og grønt" kampagne, da det kan skade troværdigheden i forhold til budskabet.

Hvad kan danske frugt- og grøntsagsproducenter tilbyde forbrugerne i forhold til de udenlandske?

En meget høj grad af troværdighed i forhold til produktionsforhold, hvilket betyder nærhed og tryghed for forbrugerne og dermed præference for de danske produkter.

Konsulenten kommer på besøg en hel dag hver uge

GartneriRådgivningen har mange intensive rådgivningsaftaler med frugt- og grøntproducenter, blandt andet med Gulerodsgruppen Midtjylland A/S.

Inde midt i Jylland, i egnen omkring Ejstrupholm, er der masser af marker med gulerødder. Det er Gulerodsgruppen Midtjylland A/S, der dyrker ikke mindre end 160 hektar fordelt på 30 forskellige marker og med 25 kilometers afstand mellem de to yderste. Det kræver både en grundig planlægning før sæsonen og et godt overblik i sæsonen at holde styr på alle markerne, der sås til i marts, april og maj og høstes fra juli og frem til maj det følgende år.

- Med så mange marker over så store afstande kan det være svært at bevare overblikket, både når der skal laves såplaner, og når der skal tages stilling til de optimale tidspunkter for gødskning, vanding, sprøjtning og høst. Målet er at producere mindst 55 ton salgbar gulerødder per hektar i den rigtige spisekvalitet, fortæller gruppens daglige leder Martin Arvad.

- Derfor er vi rigtig godt tilfredse med vores rådgivningsaftale med konsulent Peder Krogsgaard fra GartneriRådgivningen. Han går markerne systematisk igennem hver onsdag, nogle gange er driftslederen med rundt. Det tager det meste af

en dag, og inden besøget er slut, afleverer Peder Krogsgaard en rapport til hver af gruppens fire avlere med konkrete anvisninger på, hvor og hvornår der skal gødes, vandes eller bekæmpes skadedyr og svampe. Det er nærmest en dosmerseddel, og ved besøget ugen efter følger han op på virkningerne af de råd, han gav. Et virkeligt effektivt arbejdsredskab, pointerer Martin Arvad, der synes, at udgiften til den intensive rådgivning er givet særdeles godt ud.

- Aftalen er at sammenligne med en forsikring. Den giver os sikkerhed. Gulerodsgruppens avlere er for eksempel sikre på, at alle marker bliver passet ens, hvilke marker der skal dyrkes gulerødder i, rækkefølgen i såplanen, prioritering af opgaver og så videre. Peder sætter dagsordenen, og den er udgangspunkt for alle handlinger, fastslår Martin Arvad, der i mange år har brugt GartneriRådgivningen og for tredje år i træk gør brug af en den ugentlige rådgivning fra Peder Krogsgaard.

ANNEMARIE BISGAARD
GARTNERIRÅDGIVNINGEN

Konsulent Peder Krogsgaard fra GartneriRådgivningen kigger på kvaliteten af årets høst sammen med Martin Arvad fra Gulerodsgruppen Midtjylland.
FOTO: ANNEMARIE BISGAARD.

Erhvervsblad til frugt og grøntsagsavlere

Frugt- og grøntsagsavlerne har deres eget fagblad, Frugt & Grønt – et blad man ikke kommer udenom, hvis man vil følge med i faget.

Frugt & Grønt udkommer 10 gange om året og er hver gang spækket med artikler fra ind- og udland, portrætter, forskningsresultater, internationale tendenser, faglige arrangementer, nye initiativer og ikke mindst annoncer med relevans for branchen.

Frugt & Grønt er et fælles forum for frilandssektoren - for producenter, konsulenter, forskere og virksomheder. Og selvfølgelig for dem, der bare vil holde sig bedst muligt orienteret.

Frugt & Grønt udkommer til alle frugt- og grøntsagsavlere i GartneriRådgivningen, men kan også købes på abonnementsbasis.

Frugt & Grønt bestræber sig på at være grundige, seriøse og troværdige, og vi lægger os i selen for at lave et blad med et tiltalende udseende.

ANNEMARIE BISGAARD
GARTNERIRÅDGIVNINGEN

FOTO: FRUGT & GRØNT

Optimering

Fotosyntesemålinger sikrer planterne optimale vækstbetingelser – og gartnerierne lavere energiomkostninger.

Hver plante har sit eget potentiale til at lave mere eller mindre fotosyntese ved forskellige klimabetingelser. Nogle planter øger fotosyntesen markant ved højere indstråling, mens andre giver større fotosyntese ved øget CO₂-koncentration. Nogle planter reagerer meget på temperaturændringer, mens andre ikke påvirkes ret meget af temperaturen ved lave lysniveauer.

I 2007 har flere potteplanteproducenter valgt at få foretaget en fotosyntesemåling på deres kultur. Ved at måle plantens fotosyntesereaktion ved forskellige klimabetingelser kan vi bestemme, hvilken basistemperatur (dag/nat) planten skal have, hvilket lysafhængigt tillæg planten kan udnytte, og hvor meget CO₂ planten kan udnytte. I realiteten er det plantens vækstpotentiale, vi måler.

Når vi har en præcis information om plantens fotosyntesereaktion på klimabetingelserne, kan vi opnå

mervækst ved at tilnærme klimaindstillingerne til det, planten gerne vil have. Eller spare energi ved at nedsætte temperaturen, når planten ikke giver mervækst ved højere temperatur.

For hver grad temperaturen kan nedsættes, reduceres energiomkostningen med syv procent.

Vi har igennem de seneste fem år i alt lavet 41 fotosyntesemålinger på 32 forskellige kulturer. Og generelt kan vi se, at de fleste planter indstiller sig på en stabil fotosyntese allerede indenfor fem minutter efter, at niveauerne for lys, CO₂ eller temperatur er ændret. Fotosyntesemålinger er med rette på vej ind i de danske gartnerier.

ANKER KUEHN
GARTNERIRÅDGIVNINGEN

FOTO: CARSTEN ANDERSEN

Sig det med blomster – og (nu også) grøntsager

GartneriRådgivningen
– en del af Dansk Landbrugsrådgivning

Sådan lyder betegnelsen på den fusion, som siden midten af maj i år har samlet det hidtidige DEG GreenTeam og Frugt og Grønt Rådgivningen til én rådgivningsenhed. Hermed er al faglig rådgivning til væksthuseproducenter af potteplanter og grøntsager, frilandsproducenter af grøntsager, planteskoler og producenter af frugt og bær bragt sammen under én hat.

Fusionen mellem Frugt og Grønt Rådgivningen og DEG GreenTeam har været målet, lige siden sidstnævnte blev overtaget af Landscentret 1. januar 2006. Samling af kræfterne er en logisk reaktion på strukturudviklingen i gartnerierhvervet. Kunderne bliver færre og større, har større, mere specialiserede og tungere opgaver. De vil kun have cremen af viden og knowhow – som de samtidig er parat til at betale for.

JAN JENSEN HASS
GARTNERIRÅDGIVNINGEN

GartneriRådgivningens mission

Rådgivningens vigtigste opgave er at medvirke til, at producenterne får det bedste beslutningsgrundlag for produktion og udvikling af virksomheden. Rådgivningen skal virke som inspirerende drivkraft for erhvervet. Vores formål er at medvirke til at skabe, samle og nyttiggøre viden til gavn for erhvervet.

FOTO: FLORADANIA MARKETING

Kunsten at sætte en dagsorden

Megen politikdannelse sker mellem politikere og medier, hvor evnen til at sætte og fastholde en dagsorden er afgørende. Dansk Gartneri spiller på flere strenge, når det drejer sig om at eksponere erhvervets synspunkter.

Dansk Gartneri har nu også på kommunikationsområdet indgået et tættere samarbejde med Landbrugsrådet. Fra kommunikationsafdelingen på Axelborg koordineres historierne om erhvervet og sendes videre ud i verdenen – til medlemmer af foreningen, til politikere og journalister.

Det tætte samarbejde med Raadet har i 2007 resulteret i et tættere samarbejde med ugemagasinet FoodCulture, der er sat i verdenen for at skabe større viden om fødevarer-

erhvervet. Magasinet er debatskabende og giver en nuanceret fremstilling af de succeser, problemer og udfordringer, der præger erhvervet. FoodCulture har haft mange grønne fingeraftryk i året løb, og flere af disse historier har levet videre i de landsdækkende medier.

Dansk Gartneris hjemmeside er fortsat den platform, som medlemsinformation tager afsæt i. I 2007 lagde i snit 23.000 brugere hver måned vejen forbi www.danskgartneri.dk. Her læste de nyt fra erhvervet og foreningen, nyhedsbreve og fandt vej til Gartner Tidende. Også i 2008 vil Dansk Gartneri prioritere den elektroniske information til medlemmerne.

Bestyrelsen i Dansk Gartneri har for 2008 vedtaget en kommunikationsstrategi, der bakker op om en fortsat styrkelsen af formidlingen af de erhvervspolitiske resultater. Implementeringen af strategien skal sikre fortsatte markante grønne aftryk på den politiske dagsorden, og bidrage med at fremme Dansk Gartneris image som en proaktiv og synlig forening.

DITTE BUNDESEN

Rødder og knolde på kvindemesse

20.000 kvinder lagde vejen forbi Øksnehallen tre dage i oktober, da Femina holdt kvinde- og livsstilsmesse. Kvinderne havde afsat hele dagen til at lade sig inspirere af ny mode, skønhed, musik og ja - rødder og knolde.

GAU stod for standen "Sæson for god smag", hvor der med hjælp fra firmaet Frugtformidlingen var fokus på efterårets rodfrugter og kål. Standen, der var bygget omkring store mængder af friske grøntsager og flotte farverige plancher, stod i skærende kontrast til de omkringliggende sterile stande med kosmetik og cremer. Den overordnede ide med at deltage på messen var at inspirere kvinderne til at "turde" gå i gang med at bruge grove grøntsager på nye måder. Der var fokus på tilberedningsmetoder og gode tips til at få grøntsagerne smagfulde og maden varieret.

NEMME OPSKRIFTER

I anledning af messen var der udviklet to nemme opskrifter på rødkålssalat og selleri-tzatziki, som blev delt ud som smagsprøver.

Ud over smagsprøverne var der også plads til dialog med de besøgende, som i dagens anledning havde

ladet mand og børn blive hjemme. Og kvinderne var vilde efter at få gode ideer til, hvordan de skulle få de sunde produkter bragt ind i hverdagsmaden - vel og mærke så både mand og børn stadig havde lyst til at spise med. Der var også rigtig mange, som fik flere "aha-oplevelser" med hjem - som f.eks. at en selleri virkelig kan smage så godt rå, eller at glaskål skåret ud i stave er en fantastisk snack.

Flere af kvinderne tog imod tilbud om grøntsagscoaching. Her tog Frugtformidlingen sig kærligt af folk, så de gik derfra med masser af god inspiration til, hvordan de nemmere kunne nå de "6 om dagen".

GODE RÅD – BEGGE VEJE

Men det var nu ikke kun kvinderne, som fik noget med hjem. Det overordnede budskab fra kvinderne til GAU var, at de manglede inspiration til at bruge de mere specielle grøntsager. Derudover blev der efterspurgt forslag til, hvordan man let kan ernæringsforberede take-away måltider. Disse input og flere arbejder GAU videre med i relation til de fremtidige aktiviteter.

PERNILLE BECH,
MARKETINGKOORDINATOR GAU

Erhvervets ambassadører

Dansk Gartneris sjællandske kreds bejler til de københavnske forbrugere. Dansk Gartneri har talt med kredsens formand Johnny E. Pedersen, hvorfor tomater og blomster skal på Madfestival i Tivoli og Kulturnat på Axelborg.

Normalt køber forbrugeren jeres produkter i supermarkedet. Hvorfor skal de også møde dem i Tivoli og under en Kulturnat?

Vi skaber dialog med forbrugeren både for at finde ud af, hvad de tænker om vores produkter og for at fortælle om vores produkter. Vores håb er, at vi kan uddanne ambassadører indenfor frisk dansk frugt og grønt, der efterspørger disse produkter ude i butikkerne. Vores erfaring siger, at når danske varer er synlige i butikken, er der også et behov.

Hvorfor er det vigtigt med markedsføring direkte overfor forbrugeren? Hvis varen ikke er i butikken, kan forbrugeren jo ikke købe det.

Det er kredsens ønske at skabe opmærksomhed om erhvervets produkter, og det gør vi blandt andet ved at stå på det gadehjørne, hvor der kommer flest forbrugere forbi. Når det er sagt, så er nettet også en vigtig platform, som vi fremover skal fokusere på. Målet er fortsat at komme i dialog med forbrugeren.

Hvilken rolle spiller erhvervets salgsorganisationer i denne sammenhæng?

Salgsorganisationerne skal være bedre til at spotte trenden, og gartneren skal kunne levere nicheprodukter, for forbrugeren har vænnet sig til nyheder i et stadigt stigende tempo. Vi skal alle sammen være handlegartnerne, dvs. vi skal ud i supermarkederne og afdække

forbrugernes behov. Gøre det nemt og bekvemt for dem at få fat i vores produkter. Vi skal i højere grad end i dag opfylde det behov hos forbrugeren.

Hvilke andre markedsføringsinitiativer kan man forestille sig den sjællandske kreds bag i fremtiden?

Vi lever i et velfærdssamfund, og det vil vi gerne overføre til vores produkter. Vi bliver naturligt sunde, når vi spiser mere frugt og grønt. Dette er ikke gældende for blomster, hvorfor vi i 2008 på landsplan vil arbejde for at kombinere velfærd og potteplanter. Konkret kunne vi ønske et samarbejde med Julemærkehjemmene, hvor vi donerer penge for hver solgt julestjerne. På den måde

køber forbrugeren ikke blot skønhed, men også velfærd.

Vi skaber dialog med forbrugeren både for at finde ud af, hvad de tænker om vores produkter og for at fortælle om vores produkter.

FOTO: METTE KRULL MORE

FOTO: METTE KRULL MORE

I samarbejdets ånd

Gartner Tidende og Dansk Gartneri har fået etableret en gensidig god samarbejdsform, hvor det erhvervspolitiske stof har fået en mere fremtrædende rolle, således at Gartner Tidende, som erhvervets medlemsblad og talerør, er den naturlige platform for formidling af viden af mere politisk karakter til medlemmerne.

Gartner Tidende har som medlemsblad stor betydning for kommunikation mellem organisation og medlemmer, men også for en synliggørelse af sammenhængskraften mellem producent og afsætningsled – samt ikke mindst, at medlemsbladet også kan fungere som afsættet for aktuelle og nødvendige diskussioner om blandt andet erhvervets udviklingsmuligheder.

Gartner Tidende er endvidere også viderebringer af aktuelle vinkler fra det danske gartnerierhverv til

kredsen af leverandører og kunder, udenfor medlemskartoteket - og som erhvervet er dybt afhængige af at have et godt samarbejde med. Gartner Tidendes indhold er en skøn blanding af faglige relevante artikler, erhvervspolitiske nyheder, visionære vinkler, nyheder fra erhvervet – hvor de ”gode” historier vægtes højt. Bladet er dermed et vindue med såvel ind- som udsigt, hvor man på den ene side kan se ind i det danske gartnerierhverv, og på den anden side er erhvervets mulighed for at rette blikket udad.

Gartner Tidende vil også i 2008, med en række udvalgte numre, udkomme til en bredere kreds for derved at opnå en større positiv synlighed af det danske gartnerierhverv.

Gartner Tidende ønsker som medlemsblad at være i tæt dialog med såvel det politiske niveau som medlemmerne. Gartner Tidende som medlemsblad har også et ønske om at udvikle sig fremadrettet, og det med afsæt i dialog med og feedback fra medlemmer. I samarbejdets ånd vil vi dermed tage hul på 2008.

LONE STENSIG JAKOBSSGAARD
REDAKTØR, GARTNER TIDENDE

En del af løsningen

Der er gang i forbrugernes lyst til at forny og tilplante haven. Dansk Gartneri har talt med formand for Dansk Planteskoleejerforening Peter Schjøtt om fremtiden for de danske planteskoler.

Hvordan klarer planteskoleejerne sig økonomisk i disse år?

De seneste år har planteskolerne haft en fornuftig indtjening, så grundtonen er klart positiv. Men der er meget hård konkurrence fra udlandet på planter til anlæg og på planter, der er produceret under andre forhold som lavere lønninger og varmere klima.

Hvad gør planteskolerne for at skabe og markedsføre produktnyheder?

Det er et af de områder, vi gerne vil give mere opmærksomhed. Hvis vi skal kunne differentiere os og vore produkter fra det, man kan købe i ethvert supermarked, så er det afgørende med flere produktnyheder i et højere tempo og med

mere markedsføring af nyhederne, så de gode historier når helt ud til kunderne. Vi skal populært sagt løfte os op i værdikæden ved at sælge mere viden om vores produkter. Det er der i høj grad kunder, som er parat til at betale for.

Forbrugerne bør også vide, at vi i Danmark på det miljømæssige område arbejder efter nogle af verdens skrappeste regler. I forhold til at producere og sælge planter, der er tilpasset det danske klima, og som derfor giver kunderne gode oplevelser, har vi nogle spændende muligheder, som vi også vil gøre mere ved.

Bestyrelsen i Dansk planteskoleejer-

forening arbejder med forslag til en justering af foreningens struktur. Hvad er baggrunden for de overvejelser?

Vi har gjort os overvejelser i par år. Som organisation har man pligt til løbende at overveje, om den aktuelle organisation passer til de opgaver, der skal løses for medlemmerne. I vores tilfælde er der efter min opfattelse behov for at se på, om ikke vi skal justere vores struktur, så den i højere grad tager højde for medlemmernes kunder og salgskanaler og i mindre grad efter vore produktioner.

Forslag til justeringerne skal nu diskuteres ude i klubberne. Uden solid opbakning fra medlemmerne, kommer der ikke holdbare ændringer. Samtidig har vi behov for at samle

FOTO: METTE KRULL MORE

kræfterne om nogle færre, men større GAU-projekter, der som en sidegevinst kan være med til at skabe yderligere sammenhold i branchen.

Endelig vil jeg pege på de generelle klima- og miljøudfordringer og klimatopmødet i 2009. I alle tilfælde er planteskolerne en del af løsningen, og det skal vi have sat meget mere fokus på i den kommende tid. Jeg ser helst, at det bliver i samarbejde med de andre ”good guys” som f.eks. Skovforeningen, Læplantningen og Haveselskaberne. Vi ser frem til, at den samlede verdenspresse kommer til Danmark til klimatopmødet i 2009, og den situation skal vi selvfølgelig have det optimale ud af rent markedsføringsmæssigt.

Dansk Gartneris mål

Brancheorganisationen Dansk Gartneri arbejder på at sikre det danske gartnerierhverv bedst mulige erhvervspolitiske rammevilkår.

Dette gøres blandt andet ved:

- gennem målrettet arbejde at synliggøre det danske gartnerierhverv for herigenem at fremme interessen for og viden om erhvervet
- tydeligt at sætte gartnerierhvervets politiske interesser på dagsordenen i både nationale og internationale sammenhænge
- en aktiv holdning til en videreudvikling af det danske gartnerierhverv med indsatsområder, der afspejler erhvervets behov

Dansk Gartneri er en frivillig brancheorganisation, der fungerer som forum for konstruktiv dialog mellem medlemmer og mellem medlemmer og de politiske beslutningstagere. Dansk Gartneri vægter resultater og synlighed højt.

Fra venstre: Peter Schjøtt, Mogens Christensen, Kaj Jørgensen, Johnny E. Pedersen, Flemming Kofoed, Bent Juhl Sørensen, Mads Pedersen. (fraværende er Steen Juul Thomsen og Hans Schultz). FOTO: METTE KNULD MORE

Det er Dansk Gartneris erklærede mål:

- at være gartnerierhvervets foretrukne samarbejdspartner på det erhvervspolitiske område
- at give let og hurtig adgang til alle relevante informationer og netværk vedrørende gartnerierhvervet
- at sikre politisk fokus på branchens behov for fremadrettede erhvervspolitiske tiltag

Dansk Gartneris øverste besluttede myndighed er generalforsamlingen. Dansk Gartneris bestyrelse består af medlemmer, der repræsenterer kredse, sektorer og afsætningsorganisationer. Dansk Gartneris medlemmer er producenter af gartneriprodukter, andre med tilknytning til erhvervet samt afsætningselskaber.

Foreningen har hovedsæde og kontor på Axelborg i København og indgår i et tæt sekretariatsmæssigt samarbejde med Landbrugsraadet.

Dansk Gartneri er en frivillig brancheorganisation, der fungerer som forum for konstruktiv dialog mellem medlemmer og mellem medlemmer og de politiske beslutningstagere.

Nye veje til vækst

Dansk Gartneri indledte i 2007 et strategiarbejde, der skal sikre nye veje til vækst. Dansk Gartneri har talt med direktør i Bøg Madsen Hans Schultz om forventninger til dette arbejde.

Hvorfor en strategiplan nu?

Jeg ville ønske, at strategiplanen var blevet til på et mindre defensivt grundlag, men det er først nu, at Dansk Gartneris organisation er gearet til at løfte en sådan opgave. Den daglige ledelse er styrket, og jeg oplever strategiarbejdet som en god proces. Arbejdsgruppen er gået bredt ud og søgt opbakning i hele erhvervet. De, der har en mening, har fået mulighed for at påvirke indholdet af strategien.

Vi bruger nu kræfter på at beskrive rammebetingelser, som kan være med til at udvikle erhvervet. Vi fokuserer på den erhvervspolitik, som vi kan gøre noget ved.

Hvad er målet med strategiplanen?

Som jeg ser det, er der tre overordnede mål: Vi skal redefinere Dansk Gartneris rolle. Tidligere betragtede vi branchen som en helhed. Nu skal vi se på den som en lang række virksomheder. Den udvikling skal foreningen kunne matche. Derudover bliver vi bevidste om konkurrencemæssige fordele og ulemper og finder metoder til at udnytte dem. Sidst, men ikke mindst, så skaber vi politisk opmærksomhed om erhvervet og positionerer os i forhold til det øvrige jordbrug.

Strategiarbejdet skal gøre os bedre i stand til at fokusere foreningens arbejde, så vi gør det, vi er gode til.

Hvilken opbakning forventer I fra politisk hold til den nye strategiplan?

Der er i den nuværende lovgivning økonomiske muligheder for gartnerierhvervet, og det er vi naturligvis glade for, men processen omkring erhvervets strategiarbejde bør gennemføres uanset den politiske opbakning. Vi skal være visionære og udstikke retningslinjerne for fremtidens gartnerierhverv.

Én ting er strategi, noget andet handling. Hvad skal branchen selv gøre for at ruste sig til fremtiden?

Gartnerierhvervet består af en række virksomheder. Vi skal dyrke "de stærke lokomotiver". Nogle virksomheder bliver trukket med af disse

FOTO: BØG MADSEN

lokomotiver. Andre igen kommer i problemer. Mulighederne på den internationale arena lader vi lokomotiverne om at forfølge.

Den daglige ledelse er styrket, og jeg oplever strategiarbejdet som en god proces.

Dansk Gartneris repræsentationer

Dansk Gartneri er repræsenteret i en lang række råd og udvalg nationalt såvel som internationalt. Gennem disse officielle udvalg arbejder Dansk Gartneri for at optimere gartnerierhvervets politiske forhold.

FOTO: CARSTEN ANDERSEN

Ministerielle udvalg

Det rådgivende Fødevarerudvalg

Det Rådgivende udvalg for Fødevarerforskning

Det rådgivende udvalg vedrørende innovation, Direktoratet for FødevarerErhverv

Erhvervskontaktudvalget, Direktoratet for FødevarerErhverv

Overvågningsudvalget for Landdistriktsprogrammet, Direktoratet for FødevarerErhverv

Det centrale Erhvervskontaktudvalg, Told & Skat

Jordbrugsudvalget, Told & Skat

Arbejdsgruppen vedrørende reformen af EU's landbrugs-politik, Direktoratet for FødevarerErhverv

Fødevarerministeriets udvalg for planter og plantesundhed

Fødevarerministeriets udvalg for plantesorter og udsæd

Bekæmpelsesmiddelrådet

Kontaktudvalget for landbrugsstatistik, Danmarks statistik

§ 2 Udvalget

Udvalg i Landbrugsraadet

Landbrugsraadets bestyrelse

Landbrugets Forsknings- og Fødevarerudvalg

Landbrugets Energiudvalg

Landbrugets Eksportfremmeudvalg

Landbrugets Økologiarbejdsgruppe

Landbrugets Transportudvalg

Specialudvalget for handels- og markedspolitik

Planteforum

Forum for Virksomhedsmiljø

Udvalg i EU-regi samt andre internationale udvalg

Medlem af den internationale gartnerorganisation AIPH med

arbejdsgrupperne: Plantenyheder, Statistik, Udstillinger og Miljø

COPA/COGECA's arbejdsgruppe for frugt og grønt

COPA/COGECA's arbejdsgruppe for blomster og planter

EU-kommissionens Rådgivende Gruppe for frugt og grønt

EU-kommissionens Rådgivende Udvalg for blomster og planter

Repræsentation i forskningsinstitutioner og lignende

Bestyrelsen for Fødevarerøkonomisk Institut

Gartneriprisudvalget, Fødevarerøkonomisk Institut

Fokus på innovation og internationalisering

Eva Kjer Hansen er ny fødevarerminister. Dansk Gartneri har talt med hende om status på den gartneripolitiske dagsorden.

FOTO: JENS HONORÉ

Hvordan ser du som ny fødevarerminister på gartnerisektorens udviklingsmuligheder i Danmark?

De danske gartnere er allerede i dag i international topklasse og for fortsat at klare sig i den skarpe globale konkurrence, bør der sættes på områder som kvalitet, innovation og produktudvikling. Der findes en række ordninger under Fødevarerministeriet, som understøtter den udvikling.

Innovationsloven gør det f.eks. muligt at få støtte til udvikling af nye teknologier. Et eksempel på det er, at der er givet tilskud til at udvikle intelligente selvkørende plukke-

vogne til tomater. Ligeledes er der i Landdistriktsprogrammet afsat en særlig gartneriindsats på 10 millioner kroner både i 2007 og 2008, der blandt meget andet har støttet et forsøg med biologisk bekæmpelse af svampesygdomme i jordbærplanter. Projekter, der peger i retning af, at innovation og produktudvikling er to af de steder, hvor den danske gartnerisektor har et stort udviklingspotentiale.

Hvilke politiske initiativer planlægger regeringen de kommende år at tage, som vil påvirke gartnerisektorens rammevilkår?

Regeringen vil i de kommende år fortsætte med at arbejde for at fjerne

de handelshindringer, der forhindrer danske gartnere i at eksportere deres gode produkter. Danske gartnerier skal have muligheder for at afsætte deres produkter til især markederne i Norge, Schweiz, USA og Canada. Også i WTO-regi vil jeg arbejde hårdt på at overbevise de andre lande om, at verdensmarkedet skal liberaliseres, så de danske gartnere kan få adgang til at sælge deres produkter globalt. Jeg er overbevist om, at åbne markeder vil gavne såvel effektive danske gartnere som udenlandske og danske forbrugere.

Set fra din stol, hvad skal de danske gartnere satse på, hvis de skal udvikle sig de kommende år?

Jeg tror på, at de danske gartnere på det globale marked skal være førende i kvalitet, mens det er sværere at være konkurrencedygtig på pris. Både herhjemme og internationalt tror jeg på, at der er et stort potentiale ved i endnu højere grad at gøre opmærksom på, at de danske produkter er af god kvalitet, at danske grøntsager smager særligt godt, og at danske planter og blomster er ekstra flotte. Danske gartneriprodukter skal være kendt for at være i international topklasse. Det brand kan understøttes af, at danske gartnerier allerede i dag er gode til at producere med en lav udledning af CO₂, lavt energiforbrug og med mindst mulig brug af gødning og sprøjtemidler.

Dansk Gartneri i tal

Danmarks Statistik har opgjort værdien af den samlede danske gartneriproduktion til 4,1 mia. kr. i 2006. Det er 120 mio. kr. mere end året før.

Værdien af den danske produktion af potteplanter blev på 2,4 mia. – eller knap 60 pct. af den samlede værdi af dansk gartneris produktion. Produktionen af væksthushvortgrøntsager og frilandshvortgrøntsager udgjorde henholdsvis 13 pct. og 12 pct., mens planteskoleproduktionen tegnede sig for 10 pct.

I kroner blev værdien af væksthushvort og frilandshvortgrøntsagerne henholdsvis 526 og 502 mio. kr. Værdien af planteskoleprodukterne løb op i 415 mio. kr.

PRODUKTIONSAREALET UNDER GLAS KONSTANT

Strukturtegnninger af gartnerier med væksthushvortproduktion foretages i Danmark hvert tredje år. De seneste tal fra 2005 viser 504 virksomheder med væksthushvortproduktion, hvoraf 3/4 af virksomhederne har produktion af potteplanter.

Selv om antallet af virksomheder er faldet markant de seneste årtier, har det samlede produktionsareal under glas været tilnærmelsesvis konstant – ca. fem millioner kvadratmeter. 58 pct. af arealet anvendes til produktion af potteplanter, mens der dyrkes hvortgrøntsager på 23 pct. og planteskoleplanter på 9 procent.

Tendensen i den geografiske fordeling er, at væksthushvortarealet er stigende på Fyn, konstant i Jylland og faldende på de østlige øer. Mere end halvdelen af væksthushvortarealet findes nu på Fyn.

STOR SPREDNING INDEN FOR ERHVERVET

Fødevareøkonomisk Institutets gartneriregnskabsstatistik for 2006 viser, at det samlede driftsresultat for gartnerierne faldt i 2006. I perioden 2002-2006 er kun driftsresultatet for katastrofeåret 2004 lavere.

Ifølge Gartneriregnskabsstatistikken blev bruttoudbyttet i potteplantegartnerierne på 7,0 mio. kr. i gennemsnit pr. virksomhed. Det er ca. 10 procent mere end året før på trods af et faldende el-salg.

Energiomkostningerne steg med 6 procent som nettoresultat af store stigninger i energipriserne samtidig med fald i energiforbruget. De løbende prisstigninger på arbejdskraft og energi modsvares ikke af tilsvarende prisstigninger på produkterne. Derfor faldt driftsresultatet med 61.000 kr. til 326.000 kr.

Priserne på potteplanter steg i 2006 med 2 procent sammenlignet med

FOTO: METTE KRULL MORE

året før. Også producenterne af frilandshvortgrøntsager samt frugt og bær oplevede prisstigninger - på henholdsvis 8 og 17 procent. I modsætning hertil faldt prisen på væksthushvortgrøntsager med 1 procent. Prisen på planteskoleprodukter blev uændret sammenlignet med året før.

Som i tidligere år var der stor forskel mellem gartneriernes økonomiske resultater, og forskellene blev øget i 2006. Planteskolerne var den driftsform, der opnåede det højeste driftsresultat i 2006.

EKSPORT

Danmark er Europas næststørste eksportør af potteplanter. I 2006 løb den danske eksport af potteplanter op i 2,4 mia. Kr. – 303 mio. kr. mere end i 2005.

Tyskland er Danmarks største eksportmarked for potteplanter med

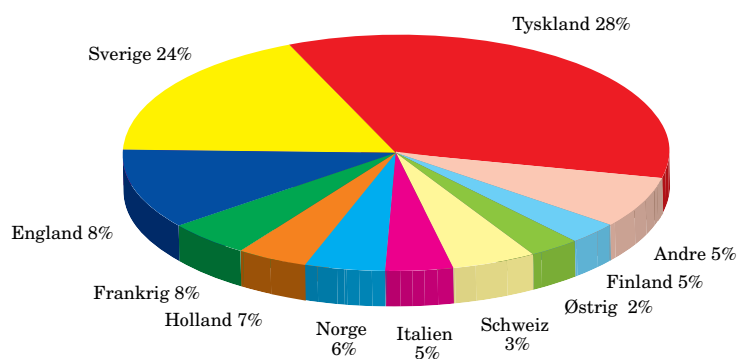
en andel på 28 pct. af den samlede eksport i 2006. I kroner løb eksporten til Tyskland op i 672 mio. kr., hvilket er 85 mio. kr. mere end året før. På de næste pladser følger Sverige og England med henholdsvis 24 og 8 procent. Danmark eksporterer potteplanter til de fleste lande i Europa og enkelte oversøiske lande, herunder Canada og Japan.

Udover potteplanter eksporterede Danmark i 2006 planteskoleprodukter og udplantningsplanter for 530 mio. kr. Hertil kom en eksport af snitblomster på omkring 40 mio. kr.

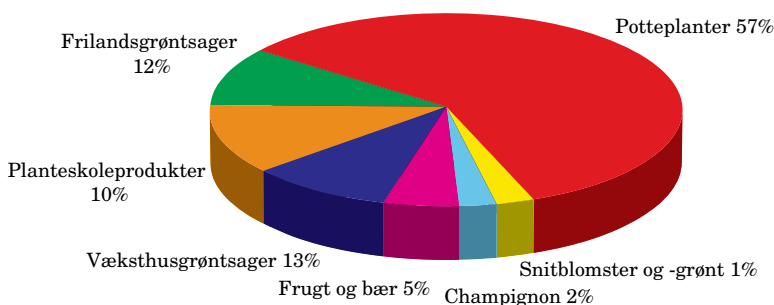
Yderligere statistiske oplysninger om dansk gartneri kan findes i publikationen "Dansk gartneri i tal". Publikationen kan findes på Dansk Gartneris hjemmeside – www.danskgartneri.dk.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

Eksport af potteplanter fordelt på lande 2006

Fordeling af produktionsværdien i 2006

Dansk Gartneris årsberetning 2007/08

Udgiver:
Dansk Gartneri

Axelborg, Axeltorv 3
1609 København V.
Telefon: 33 39 45 45
Fax: 33 14 56 55

E-mail: danskgartneri@danskgartneri.dk
www.danskgartneri.dk

Redaktion:
Ditte Bjerrisgaard Bundesen

Oplag: 750 stk.

Design:
Macvaerk Design Studio as

Tryk:
Green Graphic

Gartneriet Helios

FORSIDEFOTO:
METTE KRULL MORE

